

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ ŘECKO

METODICKÉ a PRACOVNÍ LISTY
pro 4.–6. ročník

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídání o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Řecko**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk konkrétních zemí jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Matematika, Prvouka / Vlastivěda / Přírodověda, Výtvarná a pracovní výchova, Anglický jazyk, Hudební výchova a Tělesná výchova*.

V materiálech **najdeme pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **určitý návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL 1–2)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Přírodověda, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuse, skupinová a párová práce, samostatná práce, prezentace, storytelling, dramatizace, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, nácvik pohybových a pracovních dovedností, hra, zážitková metoda, myšlenkové plánování, projektové vyučování
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	poznávání cizí kultury pomocí řecké bajky, seznámení s žánrem bajky, skupinová tvorba bajky, práce s příběhem, práce s příslovími o zvířatech a labyrintem
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL1–2), psací potřeby

Postup:

Společně si nejprve přečteme pohádku *O lvu a myši* v českém jazyce **ZDE**. Ptáme se žáků *Jak se vám pohádka líbila? Znáte nějakou podobnou? Víte, jak se tomuto typu pohádek říká?* Dále si povídáme o bajkách.

a) Poté postupně společně vymýšlíme svou verzi bajky tak, že učitel řekne počáteční větu a žáci postupně musí na předchozí řečenou větu navázat další větou. Poslední žák svojí větou musí ukončit i samotný příběh.

b) Můžeme si také zahrát společně hru *Vstaň a tleskni*. Každému žákovi přiřadíme určité slovo z bajky. Poté příběh přečteme, a pokud žák uslyší své slovo, vstane a tleskne dlaněmi nad hlavou. Žáci mohou mít určená stejná slova.

Další nápady na hry do výuky najdeme **ZDE**.

Poté se ptáme *Víte, kde leží Řecko? Ukažte ho na mapě světa.* A dále pokračujeme otázkami *Byl už někdo z vás nebo z vaší rodiny v Řecku? Znáte něco řeckého?*

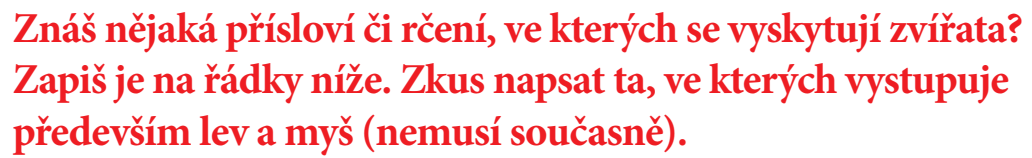

1) Rozdáme žákům **PL1** a necháme je vypracovat první úkol. Společně si poté procházíme jejich odpovědi. Ptáme se žáků *Ocitli jste se někdy v podobné situaci jako lev a myš? Oplatili jste dobrý skutek člověku, který vám pomohl? Zkuste příběh zahrát tak, aby ostatní spolužáci poznali, o co v příběhu šlo.*

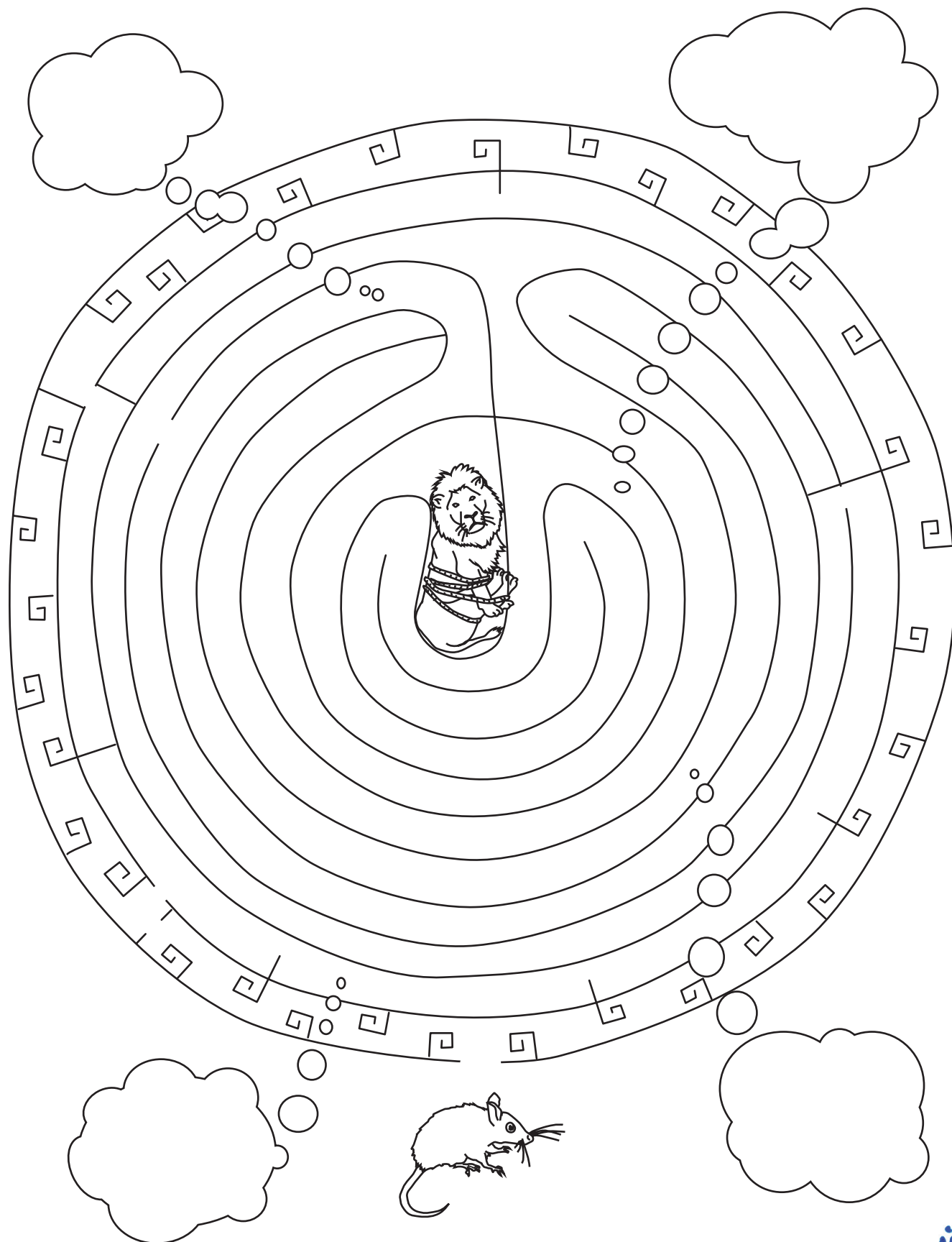
2) Žákům rozdáme pracovní listy (**PL2**) a vysvětlíme jim zadání: jejich úkolem je najít spolu s myškou cestu labyrintem až ke svázanému lvu. Aby myška cestou nezabloudila, měli by jí žáci „poradit“, kudy se vydat a tyto rady napsat do bublin kolem labyrintu. Do první bubliny tak žáci mohou např. napsat: *Běž doleva!* Dál se mohou vyskytovat třeba instrukce: *Tudy cesta nevede! Pozor, musíš jinudy! Pokračuj dál touto cestou! Už jsi skoro v cíli! Tady zahni!* a tak podobně. Některé příklady rad pro myšku žákům můžeme uvést jako příklad, ale vymyslet by je měli sami. Tato aktivita se dá realizovat také ve skupinkách.

[illegible]

Pomoz myšce najít cestu až ke svázanému lvu, kterého lovci uvěznili v lesním labyrintu. Do bublin jí napiš rady, kudy se dát, aby nezabloudila.

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 3)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Matematika, Přírodověda, Vlastivěda, Pracovní výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, moderování, řízená diskuse, skupinová a párová práce, samostatná práce, kladení otázek, rozhovor, práce s textem
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	uvědomění si rozdílnosti znaků v řečtině a češtině, práce s textem a abecedou, porozumění textu, seznámení s žánrem bajky, práce s básní
Pomůcky:	interaktivní tabule, tabule, pracovní list (PL3), psací potřeby

Postup:

Na začátku seznámíme žáky s řeckou abecedou a diakritikou, protože s ní hned následně pracujeme. Co se týče diakritiky, žáky stačí seznámit s přízvukem, který naznačuje prodloužení některých samohlásek (podobně jako v češtině). Přízvuky jsou v řeckém textu vždy vyznačeny. Složitější diakritické jevy pro práci s textem není třeba vysvětlovat.

Řecká abeceda (alfabeta) je vývojově nejstarším do dnešních dní používaným zápisem jazyka v Evropě a vznikla před zhruba 800 až 900 lety před naším letopočtem. V současné době je, byť v upravené formě, používána jen a pouze pro zápis řečtiny. Více [TADY](#).

A α	B β	Γ γ	Δ δ	E ε
Alfa	Beta	Gama	Delta	Epsilon
Z ζ	H η	Θ θ	I ι	K κ
Zéta	Éta	Théta	Ióta	Kappa
Λ λ	N ν	Ξ ξ	O ο	Π π
Lambda	Ný	Ksí	Omikron	Pí

Ρ ρ	Σ σ ς	Τ τ	Υ υ	Φ φ
Ró	Sigma	Tau	Ypsilon	Fí
Χ χ	Ψ ψ	Ω ω		
Chí	Psí	Omega		

1) Seznámíme žáky s nejslavnějším řeckým filozofem Aristotelem. Začneme s etymologií slova *filosofie* – filó (φιλό) = mám rád, sofía (σοφία) = moudrost.

Na první poslech nám řečtina může připadat nesrozumitelná. Ale není to úplně tak. Neuvědomujeme si to, ale spoustu řeckých slov známe a každodenně běžně používáme. Podle lingvistů poskytlo Řecko světu neuvěřitelných **51 807 slov**. Řada z nich je dnes naprosto běžnou součástí naší slovní zásoby a o souvislosti s řečtinou vůbec neuvažujeme.

Můžeme uvést např. tato slova (s přepisem do latinky):

ZDE je odkaz na překladač.

- *kino* (kinó) = pohybovat se
- *demokracie* (dēmokratiā), složenina (dēmos) = lid + (kratō) = vládnou
- *komedie* (kómóidiá), (kómos) = radovánky, veselý průvod + (ódé) = píseň, zpěv
- *tragédie* (tragoidiá) + (tragos) = kozel + (ódé) = píseň, zpěv
- *pedagog* (paidagógos), složenina (pais) + (-dos) = chlapec, dítě + (agó) = vedu
- *biosféra* (živý obal Země), (bios) = život + (sfaira) = koule, míč (atmosféra, hydrosféra, hemisféra atd.)
- *biologie* (biologiá) = biologie, (bios) = život + (logos) = slovo, nauka, věda
- *ekonomie* (oikonomiá), složenina (oikos) = domácnost, hospodářství + (nemó) = mám v držení, spravuji

Dále také jednotky metrické soustavy:

- *míra* (metron), *kilo* (chilioi) = tisíc, *hekto* = sto, *deka* = deset
- *kilogram* (chiliógrammo), složenina (chilioi) = tisíc + (gramma) = řádka, záznam
- *kilometr* = (chilioi) = tisíc + (metron) = míra

Mnoho předpon:

- ana = nahoru, po, opět (např. *anachronismus, analogie, anatomie*)
- anti = proti (*antipatie, antibiotikum*)
- hyper = nad (*hyperbola, hypermarket, hypertenze, hyperkritický, hypertrofie*)
- hypo = pod (*hypotéza, hypotéka, hypotaxe*)
- dys = něco nefungujícího správně, negativního (*dysfunkce, dysgrafik, dyslektik*)

A kořenů slov:

- *těle* = daleko (např. telegraf, telegram, telefon)
- *mikro* = malý (mikrofon, mikroskop)
- *makro* = velký, dlouhý (makrobiotika, Makro, makroskopický)
- *mono* = jeden (monografie, monotematický, monolog, monolit, monarchie, monogram)
- *auto* = sám (automobil, automat)
- *-logie* = psychologie, biologie, antropologie, mykologie, grafologie, ornitologie (názvy vědeckých disciplín)
- *-thēka* = úložiště (bibliothéka, apothéka, glyptotéka)

Poté rozdáme PL3 a vysvětlíme si společně jednotlivé kroky zadání. Ptáme se žáků, zda všichni porozuměli, pokud ne, znovu zopakujeme. Poté je necháme, aby úkol samostatně zpracovali. Společně si výsledky procházíme.

Řešení: Vím, že nic nevím.

2) Bajka

Na začátku jsme si poslechli bajku O lvu a myši. Ptáme se žáků: *Víte, co je to bajka? Co je pro ni typické?*

Bajka je literární útvar, který vznikl pravděpodobně v 6. století př. n. l. Za jejího zakladatele bývá považován **otrok Ezop**, který však není doloženou historickou postavou. Co je hlavním tématem bajky? Personifikace, což znamená, že **zvířata mluví a především jednají jako lidé**. Děj mohou doprovázet další nadpřirozené jevy. Cílem bajky je **kritika špatných lidských vlastností** a společenských nešvarů. Na konci bajky je pravidlem, že autor zmíní **ponaučení**, které lze z příběhu vyvodit.

Dále se ptáme: *Jaké vlastnosti měl v bajce lev? Jaký byl? A jaká byla myška? Znáte nějakou další bajku?* Jedna z nejznámějších je Ezopova bajka **O vráně, lišce a sýru**, kterou můžeme žákům pustit.

Po zhlédnutí se ptáme: *Jaké vlastnosti měla vrána, jaké liška? Jaké poučení myslíte, že v bajce bylo?* Můžeme také nechat žáky ve dvojicích či skupinkách, aby poučení formulovali, a poté společně zreflektujeme, k čemu došli.

Pokud máme více času, můžeme se s žáky podívat i na další bajky:

- Ezopova bajka: O koni a lvu
- Ezopova bajka: Osel, vlk a liška
- Ezopova bajka: Lev, kočka a člověk

3) V dalším úkolu se věnujeme jinému tématu, báji o Ikarovi a básnickému „testu paměti“.

Nejprve se žáků zeptáme, zda znají pověst o Ikarovi. Poté jim pustíme krátký animovaný film Daidalos, Ikaros a báječná Kréta. Stručně si shrneme děj filmu.

Následně promítneme na interaktivní tabuli báseň Jiřího Žáčka Jarmareční píseň na počest prvních vzduchoplavců, kterou uvádíme níže, a společně si ji přečteme – žáci se např. mohou střídat po slokách. Zeptáme se žáků, jak textu rozumí, co se podle nich stalo a zda se informace shodují s filmem. Můžeme je také seznámit s delší verzí pověsti: Daidalos a Íkaros – Starověké báje a pověsti.

Poté žákům vysvětlíme zadání: žáci si za určitou dobu, kterou stanovíme, musí zapamatovat co nejdelší část textu. Po uplynutí času žáci text napíší na papír. Nejde pouze o délku textu, ale také o jeho správnost a čitelnost. První tři nejrychlejší žáci, kteří budou mít text i správně napsaný, mohou dostat malou odměnu. Ostatní žáci si mohou mezi sebou svou práci vyměnit, zkontrolovat ji a zhodnotit práci jiného spolužáka.

Tato aktivita je také vhodná pro skupinovou práci, kdy si skupiny mohou rozdělit jednotlivé sloky (můžeme báseň vytisknout, rozstříhat a rozdělit) a mají určitý čas na zapamatování. Poté texty sebereme a dáme žákům čas na rekonstrukci textu. Na závěr společně skupiny „zrekonstruují“ a jedna po druhé přednesou svou část, čímž můžeme zreprodukovat celou báseň.

Jarmareční píseň na počest prvních vzduchoplavců

Jiří Žáček

Daidalos byl všumělec
v starověké Krétě,
vynalézal ve dne v noci,
pátral v zimě v létě.

Jednou přišel se žádostí
k Mínoovi králi:
*„Trochu se mi tady stýská
po domově v dáli.*

*Dej mi menší dovolenou
na návštěvu vlasti!“*
Po králově odpovědi zjistil,
že je v pasti.

Mínós král mu řekl: *„Tůdle!
Utrpěl bych ztrátu!
Mělo by to zhoubný dopad
na obranu státu!“*

Kam s tím ale na Daidala!
Byl to chlapík s mozkiem:
zkonstruoval dvoje křídla,
slepil peří voskem.

Pravil synu Ikarovi:
*„Perutě nám stačí!
Přeletíme širé moře
jako havěť ptačí!“*

Perutě si připravili
na vysoké skále,
udělali dlouhé nosy
na Mínoa krále.

Vyletěli, zajásali:
Vzhůru k rodné mezi!
*„Sláva! Nazdar! Křídla předčí
všechny vynálezy!“*

Zajásali, vydali se
na dalekou túru.
Ikaros však nedbal rady,
letěl přímo vzhůru.

Třeba se chtěl trochu ohřát,
možná trpěl mrazem –
slunce křídla roztavilo,
žuchnul rovnou na zem.

Kdyby aspoň žuchnul na zem,
on však skončil v moři.
Utopil se jako kotě
k Daidalovu hoři.

A tím končí tragédie
z hlubin dávnověku.
Pokloňme se Daidalovi,
odvážnému Řeku!

Nebojte se, neutronul,
vesele si žije –
ale to by potom byla
houby tragédie.

Pomocí návodu vylušti výrok slavného řeckého filosofa Aristotela.

1) Představ si českou abecedu bez diakritiky a vypiš si písmena na řádek.

2) Nyní vyber správná písmena a napiš je pro přehlednost do rámečků:

a) nejvyšší písmeno abecedy použij 3x (ve výroku se některá z písmen vyskytují i s diakritikou, ale to zjistíš až při luštění)

--	--	--

b) písmeno nacházející se mezi písmeny M a O použij 2x

--	--

6 9

c) napiš poslední písmeno abecedy a přidej nad něj háček

--

4

d) písmeno nacházející se přesně uprostřed abecedy použij 2x

--	--

3 13

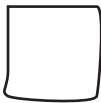
e) písmenko, které je třetí zleva od písmena H, použij 2x

--	--

f) třetí písmeno abecedy použij jen jednou

8

g) písmeno, které svým tvarem připomíná obrácený zobáček a nachází se mezi posledními osmi písmeny abecedy, použij 2x

1

11

Pomocí následující nápovědy zkus z vypsanych písmen sestavit onen slavný výrok. Písmenka piš nad bílé a černé kuličky, které ti slouží jako nápomoc.

Nápověda:

- nad černé kuličky patří souhlásky, nad bílé samohlásky
- výrok je obráceně, zprava doleva

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 4–6)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, kladení otázek, diskuse, skupinová a samostatná práce, práce s textem
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	rozvoj matematických dovedností prostřednictvím slovních úloh, seznámení se s řeckými číslicemi, Pythagorem, řeckými bohy
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL 4–6), psací potřeby

Postup:

Nejprve seznámíme žáky s tím, kdo byl Pythagoras, řecký filosof, matematik, astronom i kněz, **přezdívaný otec čísel**, který se narodil na ostrově Samos okolo roku 570 př. n. l. V mládí cestoval po Egyptě a Babylonii, kde se seznámil s východními náboženskými myšlenkami. Kolem roku 530 př. n. l. založil v Krotónu v jižní Itálii filosofickou školu a kde roku 510 př. n. l. také zemřel. Žil se svými žáky podle přísných pravidel v pevném společenství a získal si i značný veřejný vliv.

Mimořádný význam měla a má **Pythagorova věta**: součet obsahů čtverců nad oběma odvěsnami pravoúhlého trojúhelníka je roven obsahu čtverce nad přeponou.

Vzhledem k velmi rozporným a často i pozdním zprávám zůstává Pythagorovo učení záhadou. Zdá se však, že obsahuje dvě hlavní stránky, totiž náboženské učení i praxi a zájem o čísla, možná hlavně o mystiku čísel. Uctivě o Pythagorovi píše Cicero i Ovidius, inspiroval se jím Giordano Bruno nebo Johannes Kepler.

1) Poté rozdáme žákům **PL4** a necháme je vypracovat obě úlohy, které pak společně zkontrolujeme.

Řešení: 45 stupňů a 31 cm²

2) Žákům rozdáme **PL5**. Ten opět odkazuje na Pythagora a pravoúhlé trojúhelníky. Po jeho vypracování projdeme společně jednotlivé trojúhelníky a můžeme si je vyznačit barevně.

Řešení: čtverec 10x, pravouhlý trojúhelník 40x

Před dalšími úkoly si znovu společně s žáky promítneme na interaktivní tabuli **řeckou abecedu** (alfabetu), abychom si zopakovali její jednotlivá písmena, která jsme si procvičovali již v Češtině. Řecká abeceda (alfabeta) je vývojově nejstarším do dnešních dní používaným zápisem jazyka v Evropě a vznikla před zhruba 800 až 900 lety před naším letopočtem. V současné době je, byť v upravené formě, používána jen a pouze pro zápis řečtiny.

Dále seznámíme žáky s **řeckými číslicemi**, což je způsob zápisu čísel pomocí písmen řecké abecedy. Jedná se o podobný příklad jako v případě římských číslic – tj. hodnota čísla se získá prostým součtem hodnot použitých znaků. Na rozdíl od římských číslic, řecké mají znak pro každou jednotku (1–9), desítku (10–90) a stovku (100–900).

Pro druhý úkol žákům představíme funkci hranatých závorek, se kterou se dosud nemuseli setkat, ale jejíž funkce je snadno pochopitelná.

3) Poté rozdáme **PL6** a necháme je, aby úkoly samostatně vypracovali. Po jejich dokončení výsledky zkontrolujeme a společně projdeme.

V prvním úkolu je **řešením číslo 12**, můžeme tedy dát společně dohromady jména 12 řeckých bohů, jako je tomu **ZDE**. Tomuto tématu se budeme podrobně věnovat ve Vlastivědě.

Řešení druhého úkolu je: 1, 8, 7, 13, 1 – Αθήνα [Athína].

Ke druhému úkolu žákům přečteme zajímavost: „Hlavní město Řecka bylo pojmenováno podle své ochránkyně, bohyně moudrosti Athéně. Její jméno se v řecké abecedě píše stejně jako název města, pouze s tím rozdílem, že přízvuk se nachází nad posledním písmenem (**Αθήνᾱ**) [**Athiná**], kdežto u hlavního města **Athény** (**Αθήνα**) je přízvuk uprostřed slova [**Athína**]. Bohyně sídlila v **chrámu na Akropoli** uprostřed města Athény.“

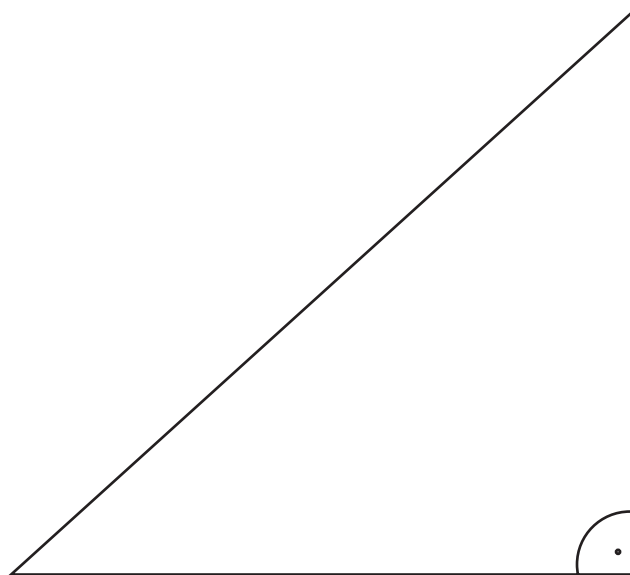
Pythagoras, který žil v Řecku v 6. století před naším letopočtem, byl řecký matematik, který se mimo jiné zabýval vlastnostmi pravoúhlého trojúhelníku. Přišel na to, že součet všech vnitřních úhlů pravoúhlého trojúhelníku se rovná 180 stupňů.

Pomocí zadaných rozměrů trojúhelníku:

a) Odhadni velikost zbývajících vnitřních úhlů. Víme, že součet úhlů trojúhelníku je vždy roven 180 stupňům. Je to tedy součet pravého úhlu (90 stupňů) a zbývajících dvou úhlů. Oba zbývající úhly jsou stejně velké.

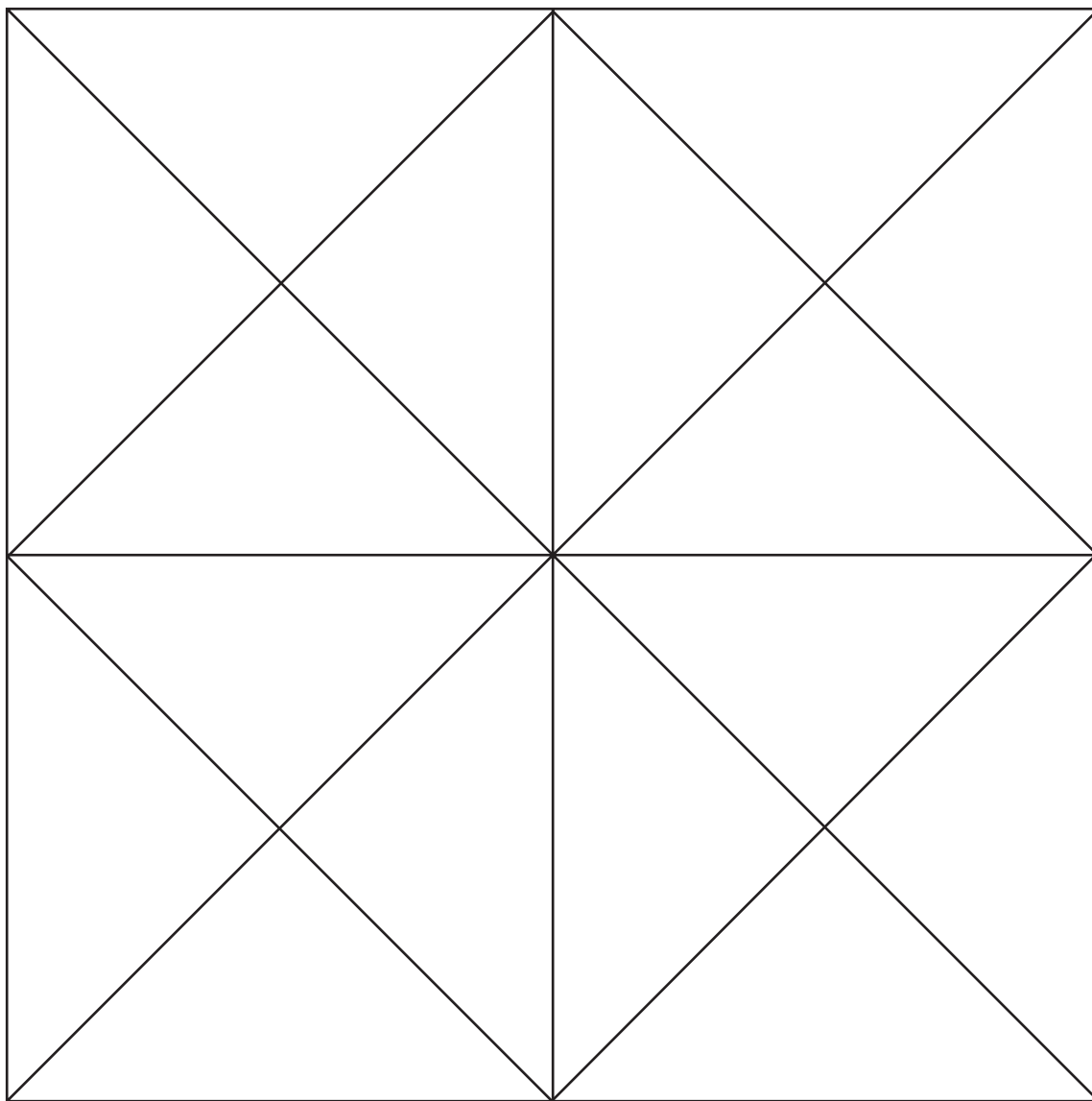
b) Vypočti obsah trojúhelníku $S = \frac{a \cdot b}{2}$

Rozměry trojúhelníku jsou: odvěsna $a = 7,5$ cm, odvěsna $b = 8,3$ cm. Výsledek zaokrouhli na celá čísla.

**Kolik čtverců se skrývá na obrázku? Kolik vidíš
pravoúhlých trojúhelníků? Náповěda: Trojúhelníky
si můžeš vyznačit barevně.**

Trojúhelníků je ____ .

Čtverců je ____ .

Pro řecká čísla se také používá zápis alfabetou, tedy zápis písmeny řecké abecedy.

α	β	γ	δ	ϵ	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ν	ξ	\omicron	π	ρ	σ	τ	υ	ϕ	χ	ψ	ω
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

a) Podle tabulky výše převed' písmena alfabety na čísla. Vypočítej příklad. Výsledek ti prozradí, kolik bohů sídlilo na Olympu.

$$\kappa + (\delta \cdot \gamma) - \eta + (\beta \cdot \epsilon) - \alpha - (\beta \cdot \zeta) =$$

b) Vypočti jednotlivá čísla, k výsledkům přiřaď řecká písmena. Z písmen sestav slovo. Už víš, jak se řecky píše název hlavního města Athény? Náповěda: První písmeno je velké. Nad třetím je čárka a čte se dlouze.

$$(97 - 43) : 6 + 18 - 26 =$$

$$[(7 \cdot 11 - 66) \cdot 3 - 1] : 4 =$$

$$(27 + 51 + 36) : 3 - 31 =$$

$$[(125 : 5) + (36 \cdot 3) - (253 - 237)] : 9 =$$

$$(115 + 256 - 57 + 58) : 372 =$$

METODICKÉ LISTY – VLASTIVĚDA (PL 7)

TÉMA: OLYMP A ŘEČTÍ BOHOVÉ

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura
Výukové metody a strategie:	samostatná a skupinová práce, kladení otázek, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení s reáliemi Řecka, Olympem a jeho bohy
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL7), psací potřeby

Postup:

Na začátek seznámíme žáky se základními informacemi o Řecku.

Řecko, oficiálně **Řecká republika**, je stát ležící v jižní Evropě na jihu Balkánského poloostrova. Rozkládá se jak na evropské pevnině, tak na četných ostrovech. Jeho sousedy na pevnině jsou **Albánie**, **Severní Makedonie**, **Bulharsko** a **Turecko**. V **Athénách** žije na rozloze 427 km² **více než 3 miliony obyvatel**. Athény jsou nejen průmyslovým střediskem Řecka, ale také kolébkou světové antické kultury. Mezi další velmi populární řecká města patří **Sparta**, **Patras**, **Parga** nebo **Heraklion**. Úředním jazykem je řečtina. V Řecku se platí eurem.

Okolo 80 % země je tvořeno horami nebo kopci, což z Řecka činí jednu z nejhornatějších zemí Evropy. Téměř 50 % území je pak pokryto lesy s bohatou vegetací, od horských jehličnanů až k přímořskému typu vegetace. V lesích zde můžete spatřit vzácné **hnědé medvědy a rysy**, dále také **vlky**, **lišky** nebo **divoké kozy**. V **moři** kolem Řecka žijí **tuleni**, **mořské želvy** a další vzácní živočichové.

- 1) Navazujeme na téma, jehož jsme se s žáky dotkli už v Matematice, a tím je Olymp a jeho bohové.
- 2) Žákům proto můžeme ihned rozdat **PL7** a nechat je samostatně vypracovat úkoly. Společně si poté projdeme řešení.

TIP: Pokud pracujeme s mladšími dětmi, můžeme je navést tím, že mohou pracovat v libovolném pořadí. Vyřešení třetího úkolu je navede na úkol druhý, který pro ně může být složitější vyřešit.

Řešení: Olymp

Olymp (řecky Όλυμπος, čteme *Ólympos*) je řecké pohoří, jehož nejvyšší horou je Mytikas (2 917 m n. m.), ukážeme si obrázek [ZDE](#). Tyčí se nad Soluňským zálivem mezi údolími řek Pinios a Aliákmon. V řecké mytologii bývá označován za sídlo bohů.

Řešení: Zeus, Afrodita, Héra, Poseidon, Athéna

Řešení: 1C, 2F, 3E, 4A, 5B, 6D

Nakonec si základní informace můžeme zopakovat a zhlédnout společně krátká videa o Řecku z webu ČT edu [Evropské pexeso – Řecko](#) a [Stvoření země, bohů i člověka](#).

TIP: V rámci projektové výuky můžeme třídu rozdělit do skupin a každé skupině zadáme jednoho z řeckých bohů, o nichž si zjistí důležité informace, zajímavosti, zpracují prezentaci, se kterou poté seznámí ostatní.

Čerpat mohou nejen z internetu, ale také z knih věnovaných řecké mytologii a jejím bohům.

V řecké mytologii bývá označován za sídlo bohů. Můžeme dětem představit zajímavé knihy věnované řecké mytologii a jejím bohům.

- Staré řecké báje a pověsti od Eduarda Petišky
- Bohové řecké mytologie, ilustrace Manuela Adreani
- Hvězdná obloha od Evy Hölzelové

TÉMA: OLYMP A ŘEČTÍ BOHOVÉ

Víš, na které hoře sídlili řeční bohové?

- a) Othrys
- b) Ararat
- c) Olymp

Z následujících písmen sestav jména 5 bohů z řecké mytologie (každé písmeno můžeš použít jen jednou):

Z A H P F E É O A R U O S T S

D R E H I I D T Ó É N A A N A

Spoj jméno boha z řecké mytologie se správným zaměřením jeho činnosti:

1) ZEUS	A) BŮH PODSVĚTÍ
2) HÉRA	B) BŮH MOŘÍ
3) AFRODITA	C) NEJVYŠŠÍ ŘECKÝ BŮH, VLÁDCE OBLOHY A HROMŮ
4) HÁDES	D) BOHYNĚ MOUDROSTI
5) POSEIDON	E) BOHYNĚ LÁSKY A KRÁSY
6) ATHÉNA	F) BOHYNĚ MANŽELSTVÍ A RODINNÉHO KRBU

METODICKÉ LISTY – VLASTIVĚDA (PL 8–9)

TÉMA: ŘECKÉ OSTROVY

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura
Výukové metody a strategie:	samostatná a skupinová práce, kladení otázek, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení s reáliemi Řecka a řeckými ostrovy
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL8–9), psací a kreslicí potřeby

Postup:

Připravíme pro žáky atlasy nebo mapu tak, aby mohli vyhledávat názvy řeckých ostrovů, souostroví nebo moří. Aktivitu uvedeme tak, že se ptáme *Víte, kde Řecko leží? Byli jste někdy v Řecku? Jaké je hlavní město Řecka? Na jakém poloostrově leží?* atp. (Pokud jsme již téma otevírali na předchozích pracovních listech, s žáky si zopakujeme).

1) Následně rozdáme žákům **PL8** a upozorníme je na skutečnost, že k Řecku patří také mnoho ostrovů. Necháme je samostatně zpracovat úkoly. Společně si poté řešení zkontrolujeme.

Řešení: Santorini, Zakynthos, Kréta, Rhodos, Korfu

Vyzveme žáky, aby našli další ostrovy, které ukážou na mapě či interaktivní tabuli. K Řecku patří až 3 000 různých ostrovů, **ZDE** najdeme seznam těch největších. Nebo můžeme na mapě vyhledat všechny nejznámější ostrovy, pokud je **TADY** na stránce zadáme do vyhledávání.

2) Ve druhém úkolu mají žáci přiřadit k ostrovům, které vyluštili v osmisměrce, názvy souostroví, do nichž ostrovy patří. Jako nápovědu mají tyto informace: K Jónskému souostroví náleží dva ostrovy z tajenky. Jeden ostrov z osmisměrky nepatří do žádného souostroví, je samostatný.

Řešení: a) Zakynthos, Korfu; b) Rhodos; c) Santorini; d) Kréta

3) Rozdáme žákům **PL9**, v posledním úkolu mají přiřadit správně podle zadání do slepé mapy názvy moří a zálivů. Opět využívají atlas nebo interaktivní tabuli. Necháme je vypracovat řešení a poté si vše společně zkontrolujeme.

Řešení: obdélník vlevo Jónské moře, obdélník vpravo Egejské moře, ovál nahoře – Thrácké moře, ovál dole – Krétské moře, zálivy odshora: Soluňský, Korintský, Saronský (u Athén)

Typický pohled na řecký ostrov Santorini

TÉMA: ŘECKÉ OSTROVY

V osmisměrce se skrývá 5 řeckých ostrovů. Najdi je a jejich názvy si přepiš do řádků pod osmisměrkou. Jako pomůcku můžeš použít atlas.

B	T	F	G	E	F	Č	Z
S	K	Z	Y	F	E	Ý	A
A	J	K	O	R	F	U	K
N	S	W	Q	K	O	P	Y
T	Ř	G	C	R	H	G	N
O	Y	X	D	É	E	T	T
R	P	S	E	T	A	T	H
I	R	T	Z	A	N	B	O
N	K	L	M	F	C	I	S
I	N	R	H	O	D	O	S

Řecké ostrovy náleží do větších skupin ostrovů, do tzv. souostroví. Pomocí atlasu zkus vyhledat, do jakých souostroví patří ostrovy ukryté v osmisměrce výše. K níže uvedeným názvům souostroví přiřaď odpovídající ostrov z osmisměrky, který do něj patří. Náповěda: K Jónskému souostroví náleží dva ostrovy z tajenky. Jeden ostrov z osmisměrky nepatří do žádného souostroví, je samostatný.

a) Jónské ostrovy (známé také jako Sedmiostroví)

b) Dodekany (známé také jako Dvanáctiostroví)

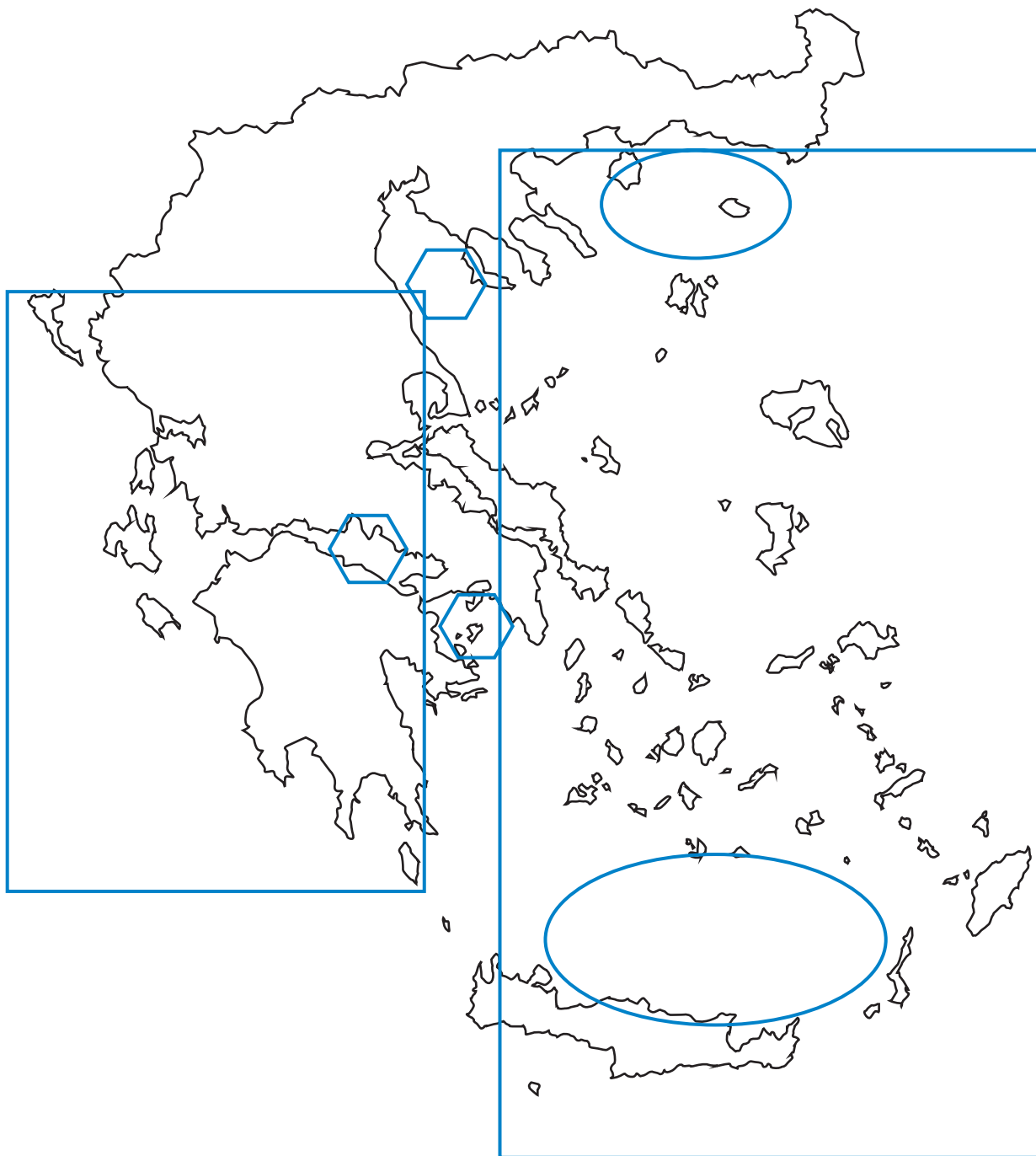
c) Kyklady

d) samotný ostrov

Řecko má dvě hlavní moře: Jónské a Egejské. Jedno obklopuje pevninu podél levého a druhé podél pravého břehu. Další dvě lokální moře, Thrácké a Krétské, leží v Egejském moři, jedno omývá pevninu Řecka na severu a druhé se rozprostírá kolem největšího a nejjižněji položeného ostrova Řecka. Třemi největšími zálivy jsou: Saronský, Soluňský a Korintský. Podívej se do atlasu a dopiš do vyznačených míst na mapě jednotlivé názvy moří a zálivů.

METODICKÉ LISTY – PŘÍRODOVĚDA (PL 10)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura
Výukové metody a strategie:	samostatná a skupinová práce, kladení otázek, projektové vyučování
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení s mytologií Řecka, mytickými tvory
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL10), psací potřeby

Postup:

Pokračujeme v tématu řecké mytologie. Vedle mocných bohů a hrdinů nalezneme v řecké mytologii i množství dalších tvorů, často více či méně podivných a se zvláštními schopnostmi. Toto téma je u žáků velmi populární, je zpracováno nejen knižně, ale také filmově. Můžeme se proto alespoň krátce společně vydat do světa bájných tvorů a příšer.

1) Rozdáme žákům PL a zkusíme je nechat pracovat samostatně. V případě mladších žáků můžeme zvolit práci v páru nebo menších skupinkách. Žáci většinou znají některé z bájných tvorů např. z knih a filmů o Harrym Potterovi.

2) Společně si poté řešení zkontrolujeme a o bájných tvorech si povídáme.

Kentaur

V řecké mytologii představují kentauři **napůl člověka a napůl koně**. Byli syny thessalského krále Íxiona. Nejznámějším kentaurem byl Cheirón a to díky jeho moudrosti. Právě podle Cheirona se kentauři stali **symbolem mužnosti, statečnosti a síly**. Cheiron byl učitelem mnoha hrdinů (Iason, Achilles, Herakles, Theseus, Asklepios atd.). Poté, co jej nešťastně poranil Herakles otráveným šípem, se zřekl své nesmrtelnosti a v podsvětí požádal boha Háda, aby jej vyměnil za titána Promethea.

Fénix

Fénix pochází původně z egyptské mytologie, ale objevuje se v mnoha kulturách. V řecké mytologii

představuje **bájného ptáka a symbol znovuzrození, koloběhu života a čistoty**. Velikostně bývá přirovnáván k orlovi, ale podle některých zdrojů byl dokonce větší než pštros. Podle Herodota byl červeno-žlutý, což je považováno za nejčastější vzhled. Jednou za 500 let starý Fenix přilétal do chrámu v Heliopoli, kde shořel a znovu se z popela narodil jako mladý pták. Někdy je zobrazován se **svatozáří, která zdůrazňuje spojení ptáka se sluncem**. To potvrzují i obrazy, kdy má Fénix u hlavy sedm paprsků stejně jako Helios.

Kerberos

V řecké mytologii představuje **Kerberos trojhlavého psa, který střeží vchod do podsvětí. Měl tři hlavy, dračí ohon a na hlavě se mu místo srsti svíjeli hadi**. Kerberos vyšel z podsvětí pouze jednou a to tehdy, když ho odtud vyvedl Herakles. Ten totiž dostal od mykénského krále Eurysthea úkol, že mu má přivést Kerbera. Herakles se s pomocí bohů dostal do podsvětí, kde byl vlídně přijat i samotným Hádem. Ten mu dovolil Kerbera chytit, ale pouze holýma rukama. Herakles to však zvládl a dovedl Kerbera do Mykén. Jakmile Eurystheus spatřil to strašné stvoření, padl na kolena a prosil, aby byl Kerberos odveden zpět. Kerberos měl několik sourozenců, kterými byli **Orthos** (dvouhlavý pes), **Chiméra** (obluda s tělem lva, uprostřed kozy a vzadu draka, která dštila oheň třemi tlamami), **Sfinx** (obluda s hlavou a hrudí nahé ženy, lvím tělem, hadím ocasem a orlími křídly) a **Hydra** (obluda s hadím tělem a devíti dračími hlavami).

Pegas

V řecké mytologii je Pegas **okřídlený kůň**, který byl synem Poseidona (boha moří) a Medúsy. Mytologie vypráví o tom, že vyskočil z těla **Medúsy**, když jí **Perseus** setnul hlavu. Poté se stal i jeho koněm. Dle jiných zdrojů vyskočil ze země přesně tam, kam dopadla krev Medúsy. Žil ve vysokých horách, a to především na Parnasu, pobýval i na Olympu. **Pomáhal nemocným dětem a chránil vše živé. Je považován za symbol básnickovy fantazie**. Dnes ho najdeme v podobě nebeského souhvězdí.

Minotaurus

V řecké mytologii vypadá Minotaurus jako **obluda s lidským tělem a hlavou býka**. Jeho matkou byla Pasifae (manželka krétského krále Minoa) a otcem bílý býk. Po narození Minotaura král Minos nařídil proslulému umělci **Daidalovi**, aby vybudovat spleť **labyrint**, obrovské podzemní bludiště, do kterého pak krvelačného **netvora uvěznil**. Po porážce Atén král nařídil, aby každý rok bylo vybráno a posláno na Krétu sedm dívek a sedm chlapců. Ti byli zavřeni do labyrintu, kde se buď ztratili a zahynuli, nebo je Minotaurus pozřel. Jednoho dne se k vybraným nešťastníkům přidal dobrovolně i hrdina **Theseus**, syn aténského krále Aigeaa, protože chtěl Atény tohoto trestu zbavit a nakonec i s pomocí bohů se mu podařilo Minotaura zabít a dostat se z labyrintu ven.

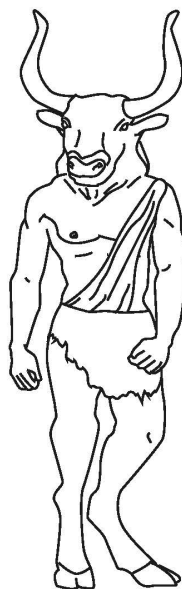

3) Na závěr můžeme žákům pustit formou audionahrávky ze Starých řeckých bájí a pověstí od Eduarda Petišky např. 10minutovou pověst o Theseovi 4:34:17 nebo příběhy o nejslavnějším hrdinovi Řecka Heraklovi 2:55:36 Herakles, Heraklovy úkoly 3:06:24, Herakles v podsvětí 3:30:30 a Heraklova smrt 3:42:03.

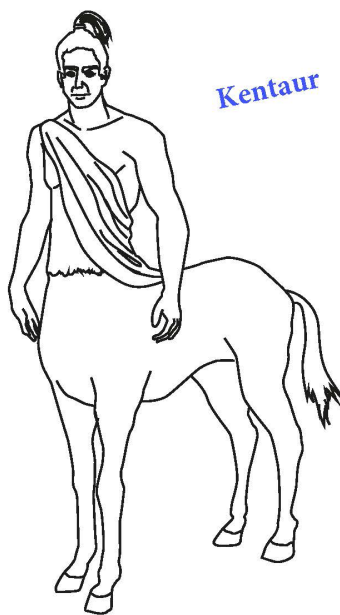
Pegas

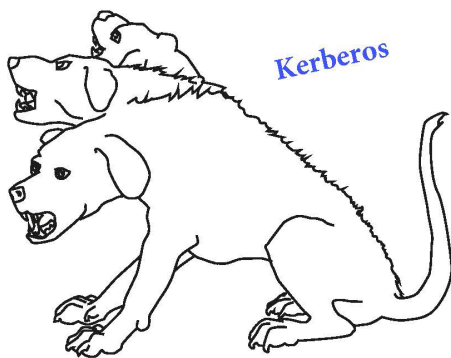
Minotaurus

Fénix

Kentaur

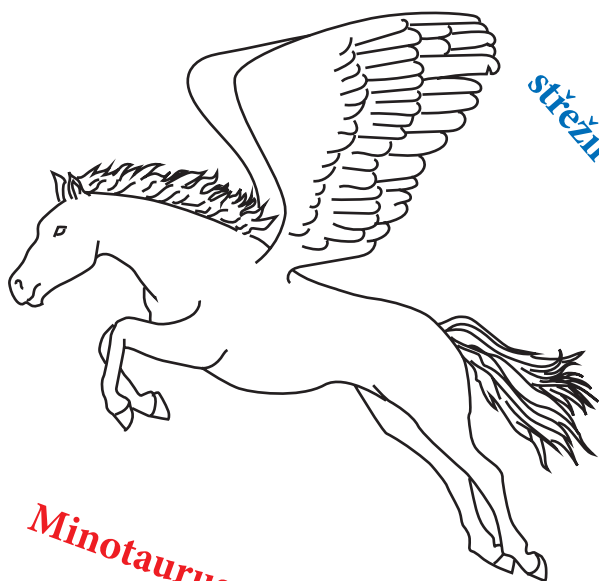

Kerberos

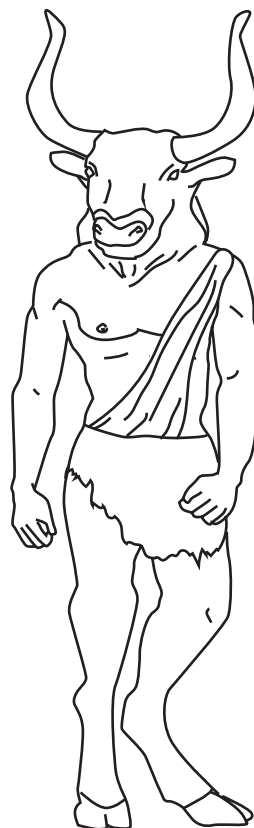
V řecké mytologii se objevuje mnoho bájných tvorů a příšer. Zkus k jednotlivým obrázkům přiřadit jejich jména a vlastnosti.

Minotaurus

střežil vchod do podsvětí

Kentaur

byl symbolem znovuzrození,
koloběhu života a čistoty

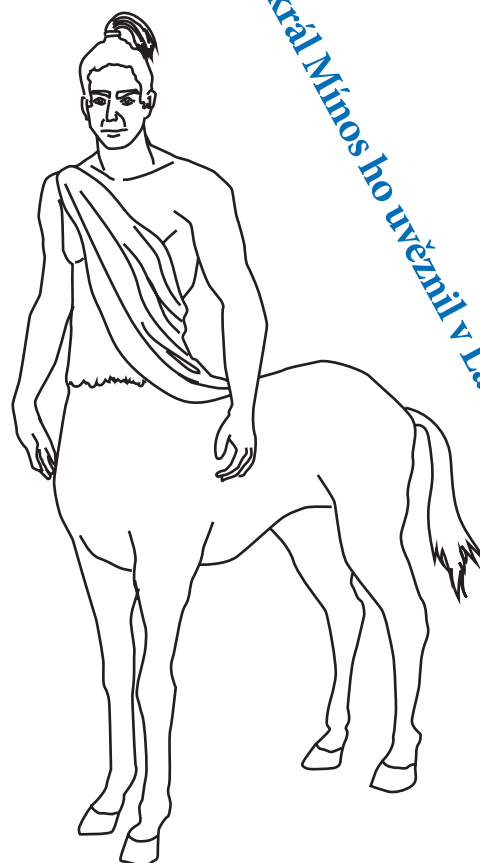
byl symbolem mužnosti,
statečnosti a síly

Fénix

Kerberos

Pegas

pomáhal nemocným
dětem a chránil vše živé

Král Minos ho uvěznil v Labyrintu

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 11)

Mezioborové vztahy:	Vlastivěda, Přírodověda, Matematika
Výukové metody a strategie:	výklad, výtvarné činnosti, praktický nácvik, práce s různými druhy materiálů
Časová dotace:	3–4 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradicemi, řemesly a kuchyní Řecka, praktický nácvik – práce s kružítkem, praktický nácvik – práce s modelovací hmotou, praktický nácvik – vaření

Řecká kultura položila základy moderní evropské kultury. Mnohé poznatky byly známy již starým Řekům, kteří založili např. **filosofii, divadlo, astronomii, rétoriku, moderní medicínu či demokracii**. Velký je i vliv řeckého jazyka v evropských jazycích. Slova jako ekonomika, politika, matematika, televize, strategie či aristokracie jsou řeckého původu.

Kultura současného Řecka **vychází** především **z byzantských a ze starověkých tradic**. Celkově má řecká kultura blíže k orientálním zemím než k Evropě. Ale i tak tvoří jakousi vstupní bránu mezi západem a orientem. Orientální prvky jsou v řecké kultuře patrné už od mykénské kultury. Řekové jsou národ, který se **rád baví při dobré hudbě, tanci, jídle a víně**.

Řekové jsou velmi zbožní lidé a náboženství má v jejich životě velmi důležitou roli. Až 98 % Řeků se hlásí k pravoslavné církvi, ale na rozdíl od pravoslavných Rusů a Ukrajinců **slaví Vánoce 25. 12.** jako den narození Krista. Vánoce jsou začátkem **dvanáctidenního svátečního období**, které zahrnuje Nový rok a **končí svátkem Tří králů**. V různých částech Řecka, nejčastěji na ostrovech, můžeme v období **Vánoc vidět i ozdoby ve tvaru lodí** – podle tradice tak ženy a děti námořníků vítaly muže, kteří se vraceli z moře.

Vánoce v Řecku

Velikonoce patří v Řecku mezi **největší svátky roku**. Na jarní svátky se Řekové dlouho připravují a těší se na jejich příchod, mimo jiné i proto, že jim **předchází poměrně dlouhý půst**. Po celý týden se každý večer konají mše trvající až do půlnoci. Řekové na Velikonoce jedí **pečené jehněčí a polévku z jehněčích vnitřností**. **Vajíčka barví jen na červeno** jako symbol Kristovy krve. V noci ze soboty si je vzájemně vyměňují a **ťukají špičkami vajec o sebe**. Komu se vajíčko nerozbije, může si něco přát a bude mít po celý rok štěstí.

V různých částech Řecka se udržují různé velikonoční zvyky. Na ostrovech Zakynthos a Korfu házejí z oken džbány s vodou. **V pravé poledne na Bílou sobotu** všichni čekají na signál krásně znějících kostelních zvonů a pak začnou na ulice házet hliněné amfory nebo džbány plné vody.

Velikonoce na ostrově Korfu

Více o řeckých tradicích si přečteme [ZDE](#).

METODICKÝ LIST 1.

Technika:	Modelování ze samotvrdnoucí hmoty – antická amfora
Mezioborové vztahy:	Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradičními technikami zpracování hlíny, vytváření dekorativního objektu v ploše
Pomůcky:	samotvrdnoucí hmota, podložka, váleček, nůž, šídlo/párátka, šablona amfory, předlohy tradičních ornamentů

Mezi tradiční řecká řemesla patří zpracování mramoru, výroba tradičních nožů, koželužství, výroba a zdobení keramiky.

Už v 8. století př.n.l. se v Řecku vyráběly vázy, číše, džbány, poháry a další nádoby zdobené často figurálními motivy s výjevem jak z běžného života (slavnosti, tance, cvičení, pohřby), tak ze života bohů a hrdinů. Zvláště v Korintu se vyráběly tzv. černofigurové vázy, na nichž jsou na světlejším pozadí zachyceny černé postavy, zpravidla z profilu. Detaily jsou vyryty do spodní světlejší vrstvy.

Ke konci 6. století př.n.l. se pak ve zdobení keramiky prosadila nová technika: červené postavy na černém pozadí mají barvu podkladu, ale jsou dokonaleji prokresleny. Těto modernější technice se říká červenofigurová a postupně zcela převládla.

Žáci vyzkouší vytvořit plochou dekoraci, ozdobenou řeckou amforou. Amfora je řecká keramická nádoba se dvěma úchyty a podlouhlým hrdlem. Dříve se používala na uskladnění obilí, vína nebo olivového oleje. Amfory mohly být až 2 metry vysoké a většinou velmi bohatě zdobené. Používaly se také při pohřbívání nebo jako odměna pro vítěze antických her.

ZDE a ZDE jsou zdroje k tématu řecké keramiky.

Postup:

- 1) Připravíme si podložku vhodnou na modelování a potřebné pomůcky.
- 2) Ze samotvrdnoucí hmoty vytváříme placku – nejjednodušeji tak, že nejdříve uhněteme kouli, kterou dlaní stlačíme směrem k podložce a následně rozválíme do požadovaného placatého tvaru. Snažíme se, aby placka nebyla moc tenká.
- 3) Nožem opatrně do placky vykrojíme tvar amfory (můžeme použít i šablonu a obrys obtáhnout).
- 4) Ucha amfory můžeme též vyříznout nebo vymodelovat.
- 5) Zaoblíme hrany a dotváříme amforu tak, aby připomínala reliéf a působila plastičtěji.
- 6) Amforu dozdobíme. Vyryjeme řecké ornamenty dle předlohy. Necháme ztvrdnout a poté libovolně vybarvíme.

Na trhu jsou modelovací hmoty různých značek, např. HOBBY ART COLOR KREA, CREALL DO and DRY, DAS. Nejpopulárnější samotvrdnoucí hmota je KERAPLAST od Koh-i-Noor, bílá a hnědá. Je kvalitní a nemá výraznou vůni hlíny, která mnoha lidem vadí.

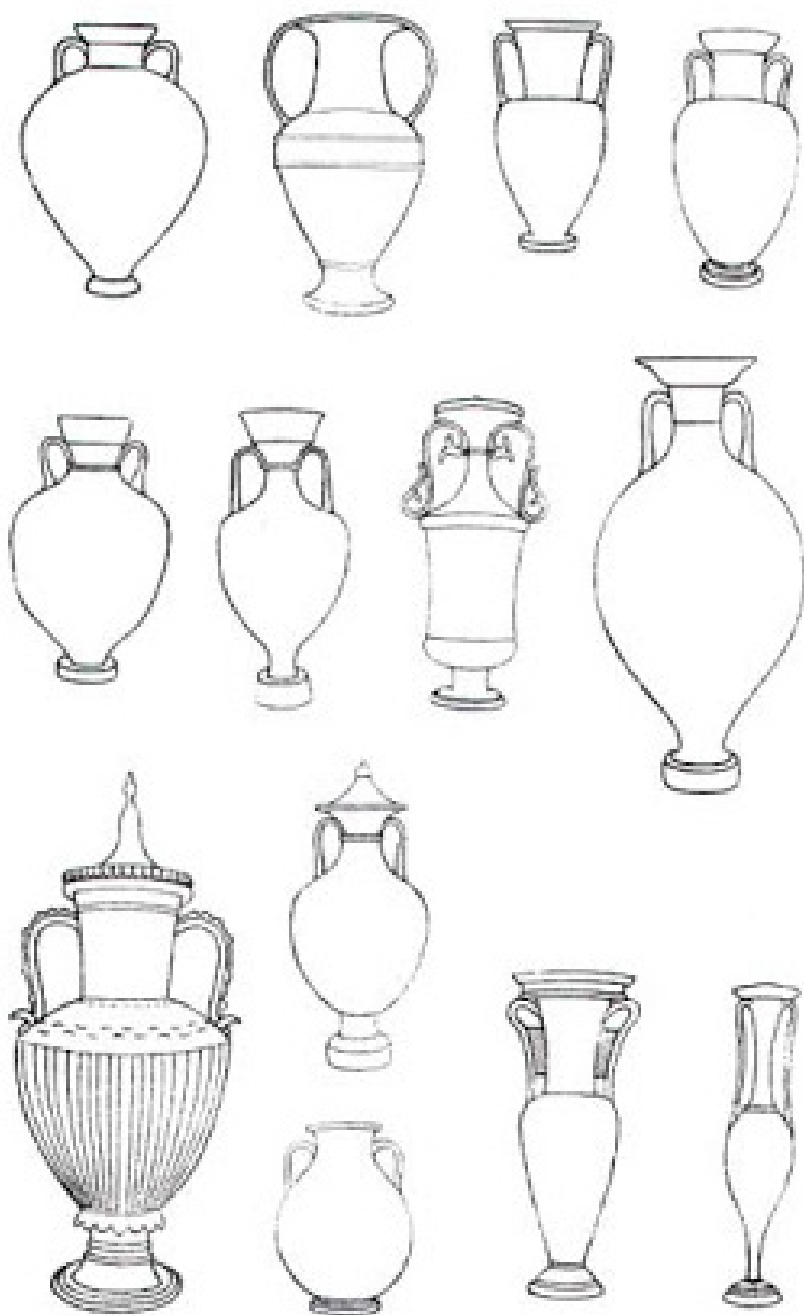
TIP: Pro levnější variantu použijeme školní modelovací hmotu KOH-I-NOOR, kterou žáci mohou rozetřít na karton podle návodu [ZDE](#) a vytvořit plochý obrázek amfory.

Přílohy k tématu najdeme na další straně.

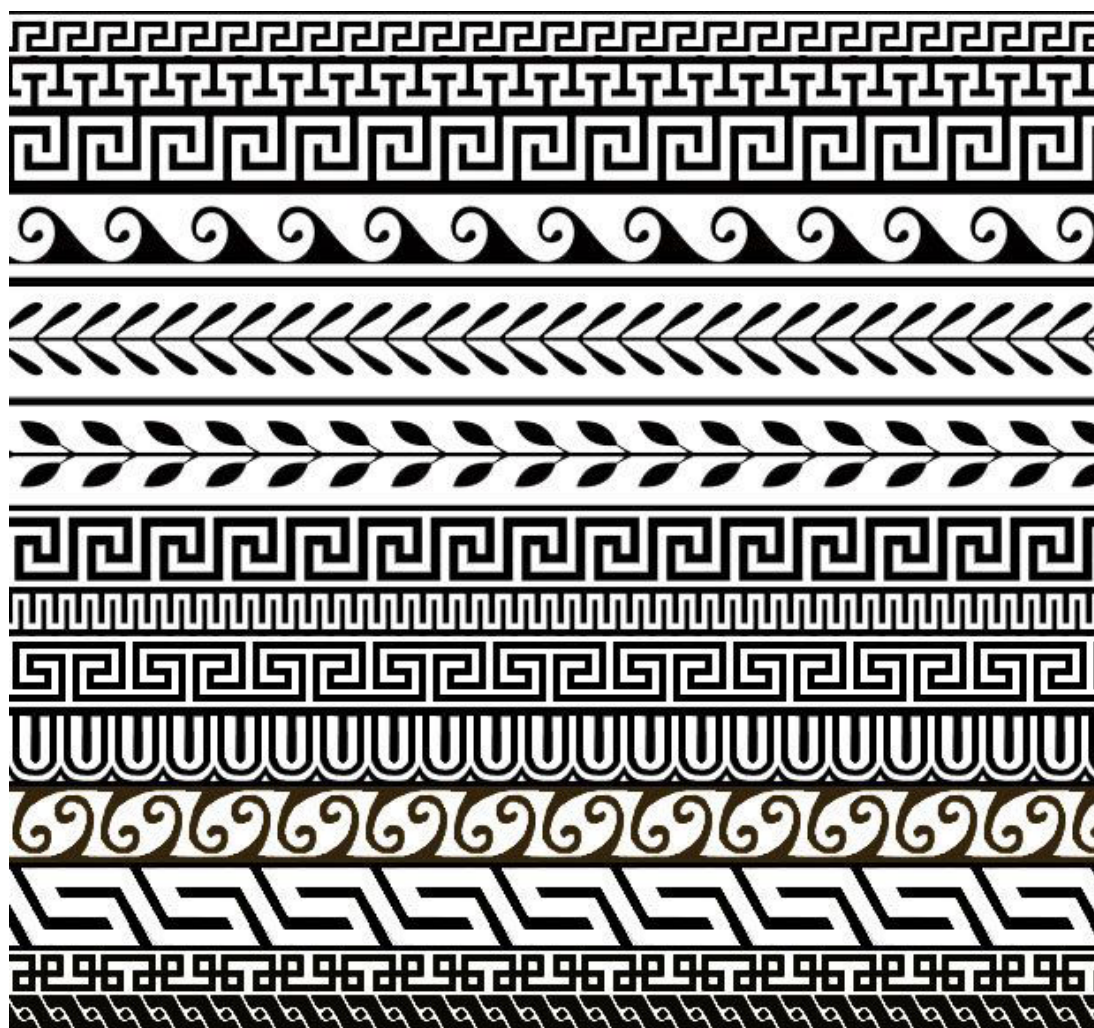
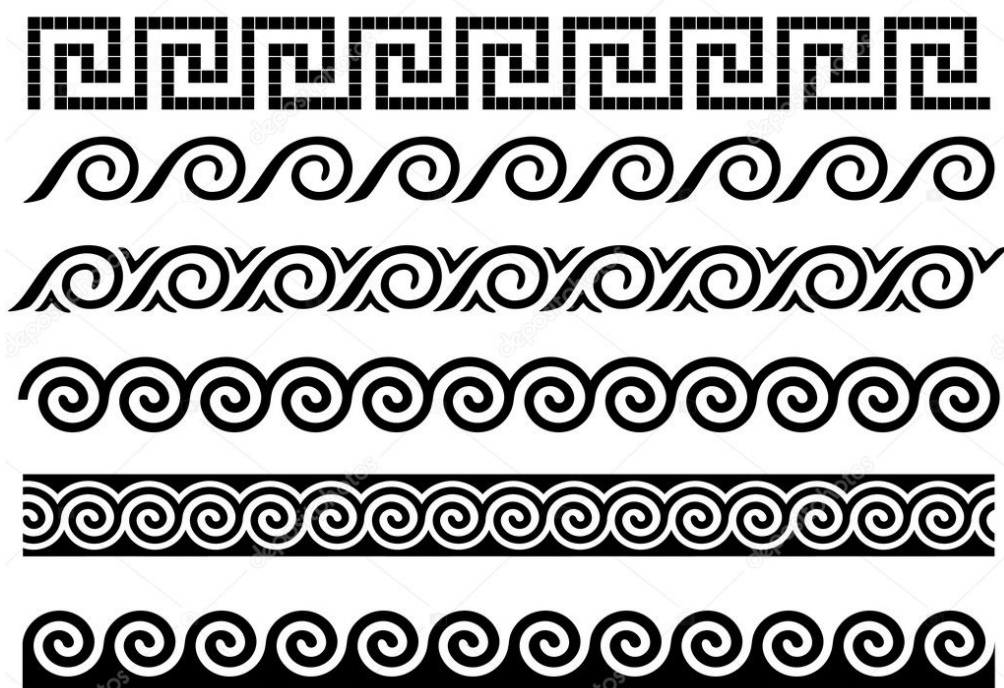

Šablony řeckých amfor

Tradiční řecké ornamenty

METODICKÝ LIST 2.

Technika:	Mandala nakreslená vlastnoručně vyrobeným kružítkem
Mezioborové vztahy:	Matematika, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	praktické procvičení geometrie, vytvoření kružítko a s jeho pomocí kreslení kružnic, vytváření a vykreslování mandal
Pomůcky:	kancelářské sponky (počet dle velikosti kružnice libovolný), 2 tužky, předlohy tradičních ornamentů

Kružítko se řadí mezi antické řecké vynálezy z období několika století před naším letopočtem. Díky němu se mohli řečtí matematici věnovat geometrii.

Starověké řecké legendy tvrdí, že kružítko vynalezl Talos, synovec slavného Daidala, nejvíce proslulého tím, že jako první člověk vzlétl do vzduchu, a to na vlastnoručně vymyšlených a sestrojených křídlech z ptáčích per, lepených voskem (krátký animovaný film o Daidalovi a Ikarovi a báseň Jiřího Žáčka a aktivita k ní se nachází v části věnované předmětu Český jazyk). Talos byl ještě talentovanější než jeho strýc a jedním z jeho vynálezů bylo také kružítko. Spojil dvě hůlky stejné délky a vytvořil zařízení schopné nakreslit dokonalý kruh.

Nejstarší dochované železné kružítko je staré 2 tisíce let. Bylo nalezeno ve Francii během vykopávek starověké mohyly. Mnoho bronzových kružítek spočívalo pod popelem, který pokrýval starořímské město Pompeje.

Mandala znamená v sanskrtu (starém indickém jazyce) kruh. Řekové, Indové, ale hlavně Tibeťané odpradávně znali tvorbu mandal. Ačkoliv se mandala vyskytuje v mnoha rozdílných kulturách, její použití je velmi podobné. Kromě dekoračních předmětů je používána jako symbol duše. Nejdůležitějším místem mandaly je její střed, ve kterém lze nalézt osvětlení, Boha, sebe sama (záleží na kulturním kontextu). Je také pomocníkem pro zklidnění mysli a relaxační či meditační pomůckou.

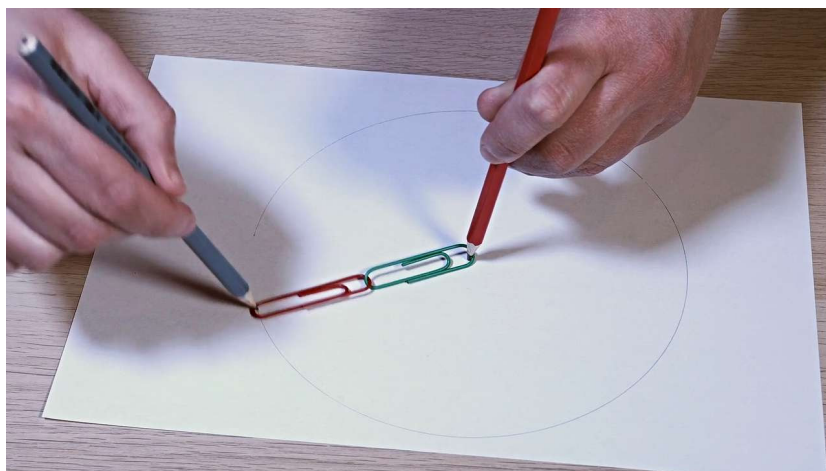

Postup:

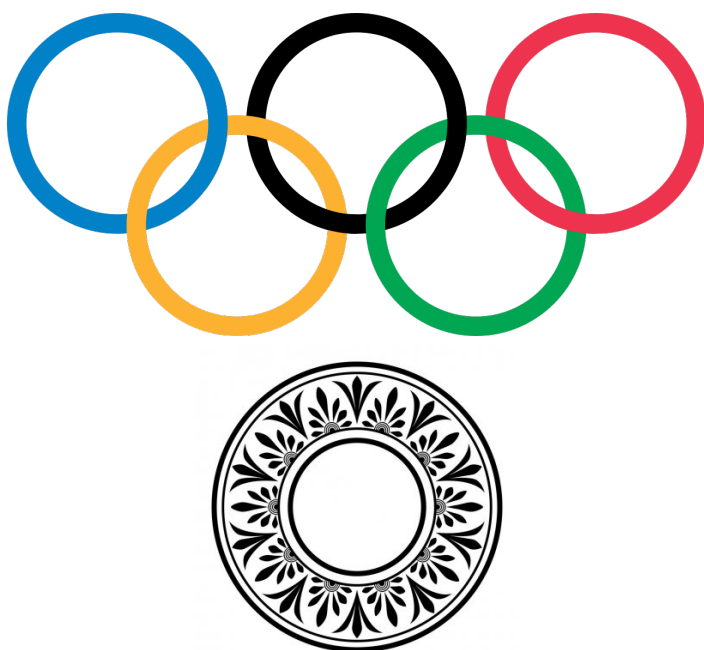
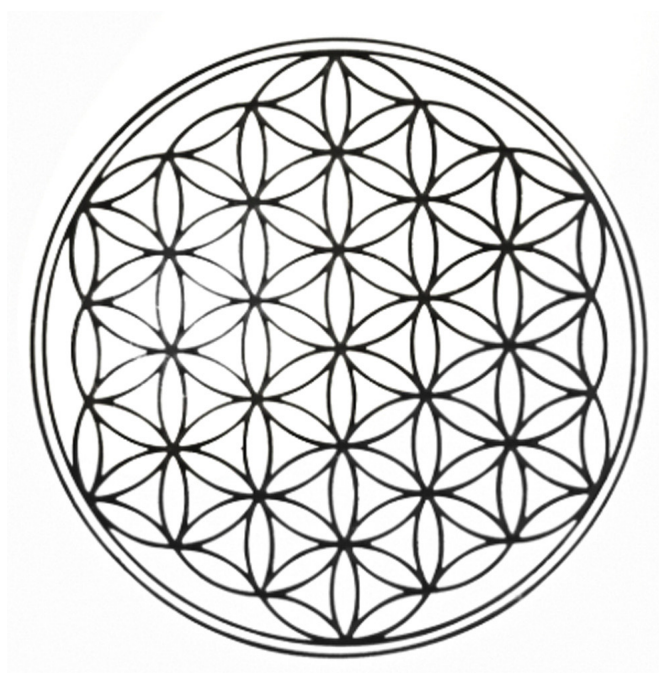
1) Nejprve žáci si vyrobí vlastní kružítko:

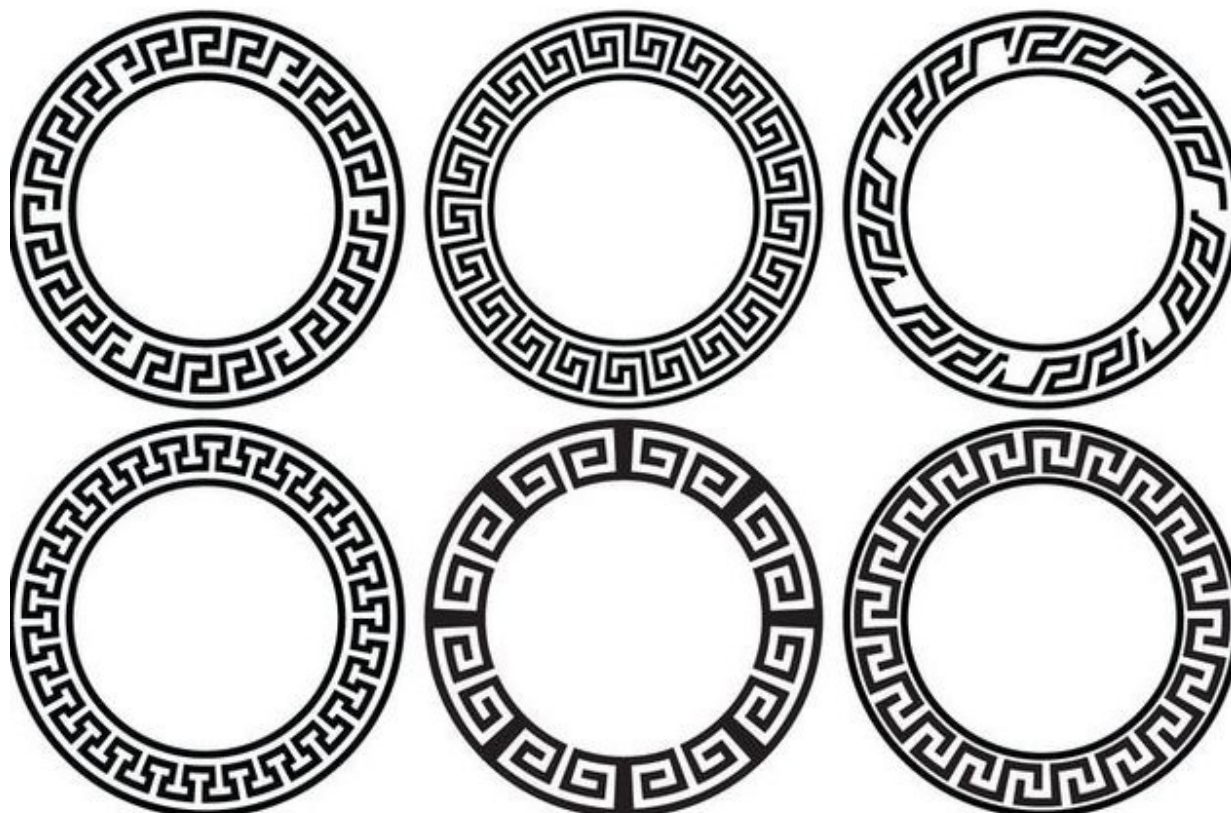
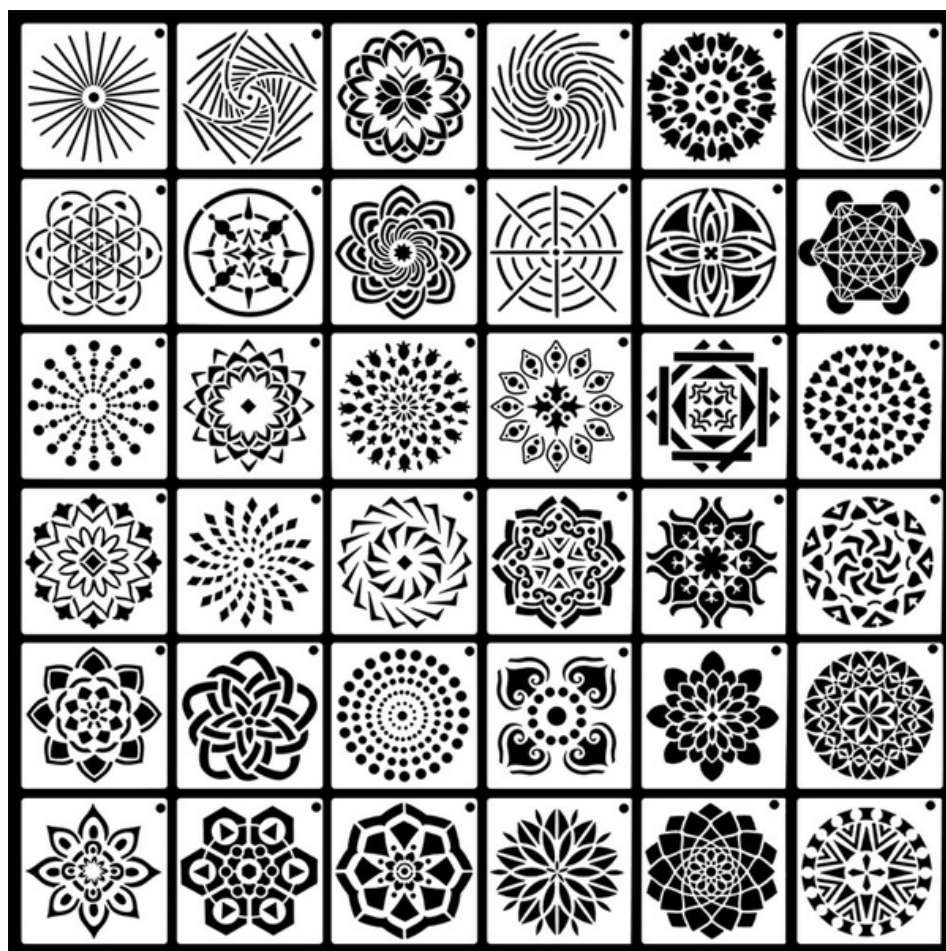
- spojí do řetězu kancelářské sponky (na list A4 stačí 2–4 sponky),
- položí je na papír,
- v oblasti obou konců řetězu utvořeného ze sponek zapíchnou tužky do papíru, jednu tužku mají držet pevně na místě, druhou rukou uchopí tužku na opačném konci a opíše jí kružnici.

2) Poté nakreslí vlastní mandalu:

- nejprve si mohou zkusit kružnice nanečisto,
- poté si na čistý papír navrhnou jakýkoliv vzor, který vlastnoručně vyrobeným kružítkem vytvoří za pomoci několika dalších kružnic. Dozdobí je nebo si vytvoří mandalu. Můžou se inspirovat řeckými motivy.

METODICKÝ LIST 3. PŘÍPRAVA ŘECKÝCH POMAZÁNEK

Mezioborové vztahy:	Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, příprava jednoduchých pomazánek
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradiční řeckou kuchyní
Pomůcky:	suroviny uvedené na pracovním listě, pracovní list (PL11)

Postup:

1) Povídáme si s dětmi o rozdílech ve stravovacích návycích Čechů a Řeků. **ZDE** jsou další informace v Metodickém materiálu k Řecku, v sekci Pracovní listy, část Řecká kuchyně.

Řecká kuchyně – to jsou především tradiční řecké recepty vycházející z kuchyně Balkánu. Je lehce stravitelná a využívá čerstvé suroviny, pokládá se proto za formu prevence proti cukrovce nebo infarktům. Pokrmy jsou jednoduché a bývají aromatické díky využití divoce rostoucích bylin (dobromysl obecná, tymián obecný, rozmarýn lékařský, kopr vonný, šabrej kmínovitý (římský kmín), smil italský, bazalka, petrželová nať), častá je kombinace masa se surovinami používanými v jiných zemích pouze do sladkých jídel, jako je skořice nebo rozinky.

Řekové rádi jedí pomalu, v početné hlučné společnosti, a pokud počasí dovolí, tak pod širým nebem. K životnímu stylu patří množství malých hospůdek (taveren) a pouličních stánků s občerstvením. Pro řecké stolování je typické mezedes, množství drobných chuťovek servírovaných k zajištění vína. Tvoří je zpravidla různé sýry, bylinkový salám lukaniko, smažené kousky chobotnic a sépií, zeleninové saláty nebo chléb pita s tzatziki nebo jiným dipem. Moučníky jsou velmi sladké, používá se v nich filo (těsto z mnoha velmi tenkých plátků), ořechy a med.

2) Rozdáme dětem pracovní list (PL11), projdeme si postup a ubezpečíme se, zda mu rozumí. Poté společně připravíme pomazánky buď v rámci vyučování, nebo postup můžeme dát dětem domů jako tip na obohacení zdravého jídelníčku.

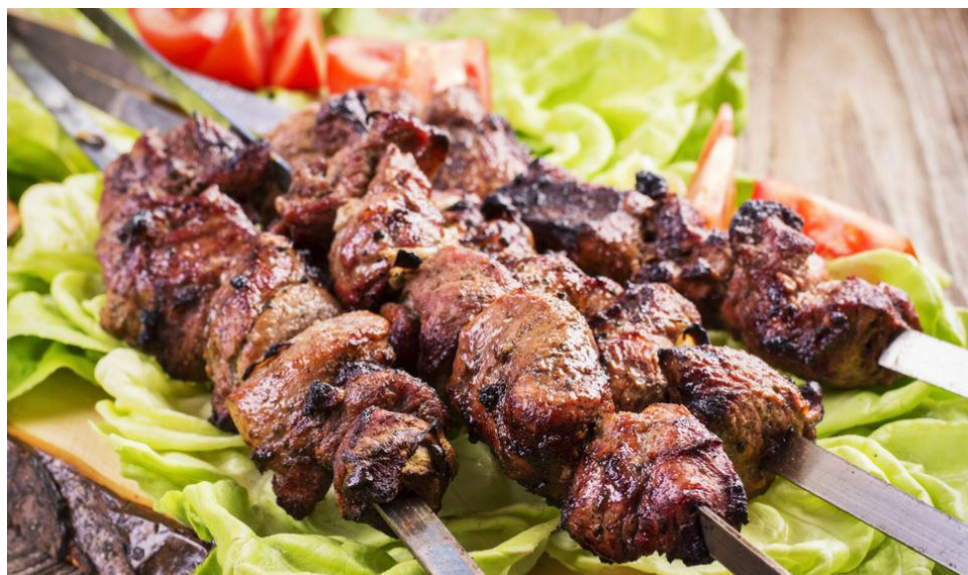

Pita a tzatziky

Jehněčí

Řecká chalva

Podle návodu připrav chutné řecké pomazánky.

Pomazánka Chtipiti („Ušlehaná“ pomazánka)

Ingredience:

- 100 g řeckého sýru feta
- 200 g řeckého jogurtu
- špetka červené mleté papriky
- 50 g červené cibule
- sůl

Postup:

Fetu rozmačkáme vidličkou, přimícháme řecký jogurt, špetku sladké papriky a jemně nasekanou červenou cibulku. Protože je sýr feta sám o sobě slaný, tak se solí samotnou pracujeme velmi opatrně. Vše promícháme a můžeme podávat s pečivem.

Olivová pomazánka

Ingredience:

- 2 hrníčky vypeckovaných černých řeckých oliv (ideálně značky Kalamata)
- 1 lžíce kapary
- 1,5 lžíce olivového oleje
- 3 lžíce šťávy z citronu
- nastrouhaná kůra citronu
- 2 stroužky česneku
- oregano a půl čajové lžičky pepře

Postup:

Vše postupně vložíme do mixéru a ušleháme. Pomazánku servírujeme s pečivem.

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK (PL 12–14)

METODICKÝ LIST 1.

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, řízená diskuse, práce s textem, samostatná práce, projektové vyučování
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	procvičování slovní zásoby, etymologie anglických slov, Soluň, Konstantin a Metoděj
Pomůcky:	pracovní listy (PL12–13), tabule nebo interaktivní tabule, psací potřeby

Postup:

Společně s žáky si znovu můžeme zopakovat informace týkající se řečtiny a původu řeckých slov uvedené na metodickém listě Čestina. Jak jsme si již řekli, na první poslech se může zdát řečtina jako komplikovaný jazyk. Ale je nutné si uvědomit, že spoustu řeckých slov známe a každodenně běžně používáme. Stejně je tomu také v případě angličtiny a původu mnoha anglických slov. Podle lingvistů totiž poskytlo Řecko světu neuvěřitelných **51 807 slov**.

1) Žákům rozdáme **PL12** a vysvětlíme si zadání úkolu, ve kterém mají přiřadit k anglickým slovům správné řecké ekvivalenty. Žáci zpracují úlohu samostatně a společně si výsledek zkontrolujeme. S žáky procházíme jednotlivá slova a zkoušíme si jednak výslovnost anglickou, ale rovněž je vhodné si zkusit výslovnost slovíček v řečtině – s pomocí překladače **ZDE**.

Řešení: Thessaloniki

ACROBAT, **PHILOSOPHY**, **TELEPHONE**, **MUSIC**, **SCHOOL**, **MARMALADE**, **GALAXY**, **AEROPLANE**, **PLANET**, **DISC**, **KINETIC**, **PHOBIA**

Na mapě si ukážeme město Soluň – Thessaloniki, z něhož na Velkou Moravu přišli křesťanští věrozvěstové Konstantin a Metoděj. Soluň se nachází na Balkánském poloostrově v kraji Makedonie, na

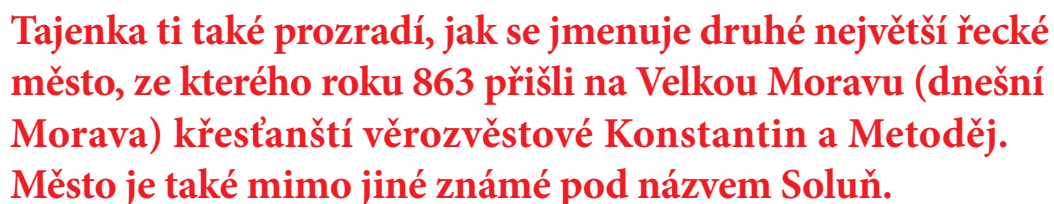
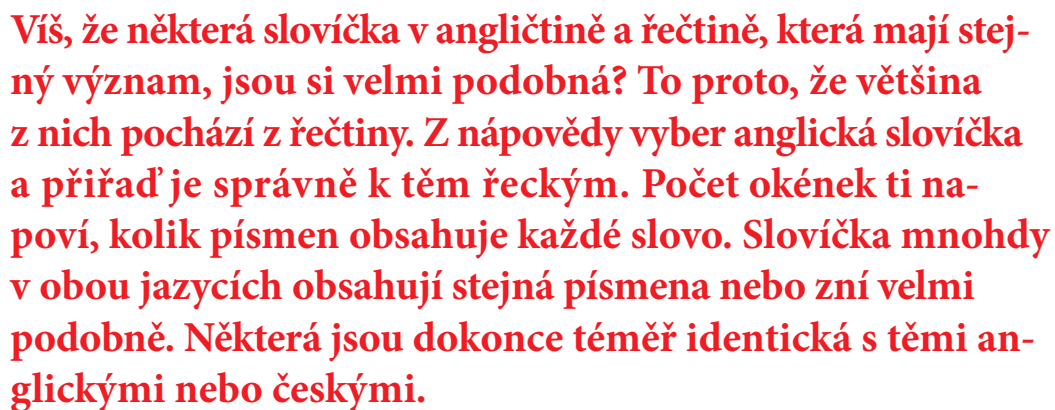
západě poloostrova Chalkidiki v Soluňském zálivu. S předměstími má přes jeden milion obyvatel a je druhým největším řeckým městem. Nachází se v malé nížině, která je obklopena horami, které jej přirozeně chránily. Hluboký záliv poskytoval výborné podmínky pro přístav, a město tak díky své poloze mělo velký strategický význam.

Svatí Konstantin (Cyril) a Metoděj (označováni někdy jako **Soluňští bratři**, **Apoštolové Slovanů** či **Slovanští věrozvěstové**) byli bratři ze Soluně, kteří v rámci své misie na Velké Moravě prosadili staroslověňštinu jako bohoslužebný jazyk, pro který Konstantin vytvořil také písmo nazývané hlaholice. V roce 1981 je Jan Pavel II. prohlásil spolupatrony Evropy. Jsou také hlavními patrony Moravy. V Česku se slaví svátek Cyrila a Metoděje 5. července.

2) Žákům rozdáme **PL13** a vysvětlíme jim, co je jejich úkolem. Na žáky čeká trojitá spojovačka. Tentokrát spojují anglická slovíčka s obrázky a poté k nim budou přiřazovat řecké názvy. K dispozici mají samozřejmě nápovědu, která jim pomůže. Společně si postup vysvětlíme a poté necháme žáky samostatně pracovat. Po zpracování úkol zkontrolujeme a opět trénujeme výslovnost v obou jazycích.

Řešení: **θάλασσα** [thálassa] – sea, **ευχαριστώ** [efcharistó] – thank you, **Ήλιος** [ílios] – sun, **Καλημέρα!** [kaliméra] – good morning, **σχολείο** [scholío] – school, **παρακαλώ** [parakaló] – you are welcome/please, **σ' αγαπώ** [sagapó] – i love you, **Γεια σου!** [gia su] – hello

Nápověda:

school, aeroplane, kinetic, philosophy, galaxy, marmalade,
music, telephone, planet, phobia, acrobat, disc

Trojítá spojovačka. K obrázku přiřaď odpovídající název v angličtině a v řečtině. Pod anglickými názvy najdeš drobnou nápovědu.

PL 13

σ'αγαπώ [sagaró]	sea (fonetický přepis slova začíná na dvě souhlásky a končí na písmeno A)	
σχολείο [scholío]	thank you (nejdelší slovo ze všech)	
παρακαλώ [parakaló]	sun (fonetický přepis slova obsahuje 2 měkká I)	
θάλασσα [thálassa]	Good morning! (v řečtině pozdrav začíná na K)	
ευχαριστώ [efcharistó]	school (slovo je velmi podobné anglickému názvu)	
Γεια σου! [gia su]	You are welcome/ please (slovo končí na O a obsahuje 8 písmen)	
Ήλιος [ílios]	Hello! (pozdrav se v řečtině skládá ze 2 slov)	
Καλημέρα! [kaliméra]	I love you (ve slově se pravidelně střídají souhlásky a samohlásky, slovo obsahuje 6 písmen)	

METODICKÝ LIST 2.

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Hudební výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, poslech, zpěv
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s řeckou písničkou, procvičování slovní zásoby
Pomůcky:	pracovní list (PL14), počítač s funkčním zvukem nebo interaktivní tabule

Postup:

Společně si poslechneme řeckou písničku o slůněti s anglickými titulky s názvem *Ελεφαντάκι* (Elefantaki) – Little Elephant, odkaz [ZDE](#).

Poté žákům rozdáme **PL14** s anglickým překladem a společně si text přeložíme.

Little Elephant

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
he eats seven crates of pasta
he rolls and laughs all the time

When he goes on the seesaw
he throws me up in the sky
and whenever he jumps in the pool
the water disappears

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
he drinks seven buckets of lemonade
he rolls and laughs all the time

In the afternoon we play in the garden
running, with the ball and hide and seek
and then at bath time he throws at me
with his trunk water

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
it's hard but I'll find the way
to take him in my arms one day

Slovníček:

crate = bedna

seesaw = houpačka

disappear = zmizet

bucket = kbelík

trunk = chobot

Malý slon – český překlad

Mám malého slona
čtyři sta dvacet kilo
sní sedm přepravek těstovin
válí se a neustále se směje

Když jde na houpačku
vyhodí mě do nebe
a kdykoli skočí do bazénu
voda zmizí

Mám malého slona
čtyři sta dvacet kilo
vypije sedm kýblů limonády
válí se a neustále se směje

Odpoledne si hrajeme na zahradě
běhá s míčem a hraje na schovávanou
a pak při koupeli mě postříká chobotem

Mám malého slona
čtyři sta dvacet kilo
je to těžké, ale cestu najdu
abych ho jednoho dne vzal do náruče

Poslechni si řeckou písničku o slůněti. Můžeš se
podívat na anglický překlad, abys jí lépe rozuměl/a.
Zkus přeložit text do češtiny.

Little elephant

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
he eats seven crates of pasta
he rolls and laughs all the time

When he goes on the seesaw
he throws me up in the sky
and whenever he jumps in the pool
the water disappears

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
he drinks seven buckets of lemonade
he rolls and laughs all the time

In the afternoon we play in the garden
running, with the ball and hide and seek
and then at bath time he throws at me
with his trunk water

I have a small elephant
four hundred and twenty kilos
it's hard but I'll find the way
to take him in my arms one day

Slovníček:

crate = bedna

seesaw = houpačka

disappear = zmizet

bucket = kbelík

trunk = chobot

METODICKÉ LISTY – HUDEBNÍ VÝCHOVA (PL 15)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, poslech
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradičními řeckými nástroji
Pomůcky:	pracovní list (PL15), počítač s funkčním zvukem nebo interaktivní tabule

Postup:

K řecké mentalitě rozhodně patří významná hudební tradice. Při oslavách narozenin, na svatbách či všelijakých dalších sešlostech se tančí, zpívá a hraje na tradiční strunné nástroje jako jsou buzuki, baglamas, taburas, lyra nebo viola. Jednotlivé typy tanců, tak jako hudební žánry, se od sebe liší podle toho, zda jsou kontinentální nebo ostrovní. Specifickou hudební tradici má pak Kréta, Kypr či Černomoří, kde se uchoval nejstarší typ lidových balad.

Úkolem žáků je poslechem poznávat tradiční řecké nástroje. Nejprve pustíme hudební ukázky tradičních řeckých nástrojů. Žáci mají za úkol přiřadit je ke správnému nástroji na **PL15**. Mají k dispozici obrázky s názvem nástroje a nápovědu.

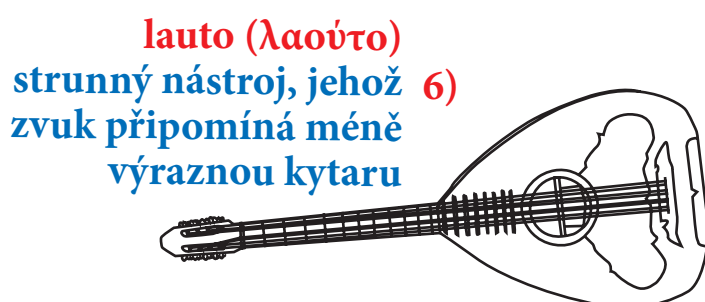
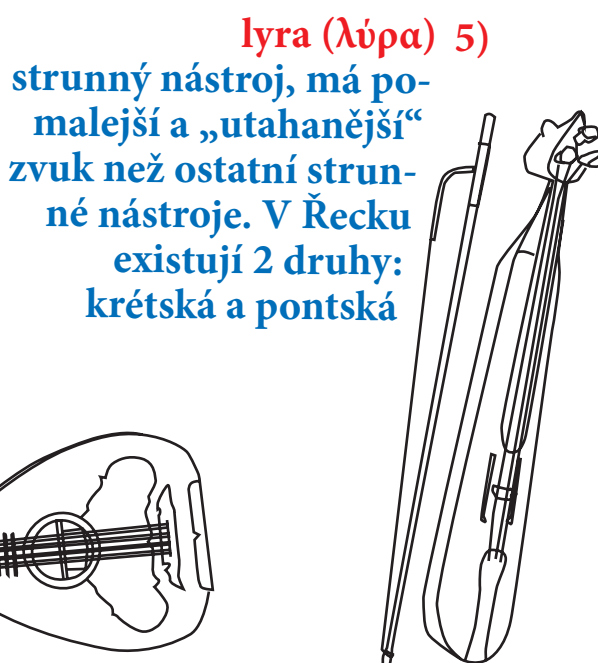
Ukázky:

- klarino (video posuňte o několik sekund dál, než se začne ozývat hlavní melodie klarinetu)
- santuri
- lyra
- lauto
- violí
- buzuki

Poslechni si, jak znějí tradiční řecké nástroje. Zkus uhádnout podle poslechu, o který nástroj se jedná. Napoví ti poslech a obrázky níže.

METODICKÉ LISTY – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	pohybová hra, skupinová aktivita
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s historií starověkých i moderních Olympijských her, opakování a zapamatování si 12 řeckých bohů Olympu
Pomůcky:	počítač s funkčním zvukem nebo interaktivní tabule, předměty na „běh těžkooděnců“, seznam 12 řeckých bohů Olympu, přehled aktivit, které každému z bohů přiřadíme, papír, psací potřeby

Postup:

Zeptáme se žáků, zda znají olympijské hry a co o nich vědí, zda se na ně např. dívají v televizi a jaká je jejich oblíbená sportovní disciplína. Poté je seznámíme s jejich historií.

Původ olympijských her

První známky o olympijských hrách sahají až do antického Řecka. Byly pořádány v **Olympii** od 8. stol. př. n. l. do přelomu 4. a 5. stol. n. l. každé čtyři roky v červenci nebo v srpnu **k počtě boha Dia**. Závodit směli pouze řečtí muži – z her byli vyloučeni cizinci, otroci a ženy. Závodníci soutěžili nazí, aby nedošlo k podvodu, a aby ukázali krásu svých těl. Soutěžilo se v disciplínách jako **běh, hod oštěpem či diskem, box, zápas**, ale také třeba **běh těžkooděnců**, při kterém museli běhat muži v plné zbroji přes celý stadion. Zajímavá byla také soutěž trubačů, kde se hodnotil zvuk trubky, její hlasitost a nasazení trubače. Vítězství na olympijských hrách bylo vysoce ceněno, vítěz získal bohatství i slávu. Důležité však nebyly jen výkony sportovců. Olympijské hry měly velký význam, protože upevňovaly národní jednotu Řeků, kteří byli rozděleni na množství kmenů. Také nesly poselství míru, neboť v období, kdy se hry konaly, byly zakázány všechny války a jiné násilné činy.

O starověkých olympijských hrách můžeme pustit dětem krátký animovaný **film**.

Obnovení olympijských her

V 18. a 19. století proběhlo několik pokusů o obnovení olympijských her. Tuto myšlenku se podařilo realizovat až francouzskému učiteli a historikovi Pierru de Coubertinovi. Chtěl jejich prostřednictvím ovlivnit výchovu mladé generace v duchu antického ideálu *kalokagathie*, tj. harmonie těla a ducha, a *ekecheirie*, tj. myšlenky olympijského míru. **První novodobé olympijské hry se konaly v řeckém městě Athény v roce 1896** a od té doby se pořádají každé čtyři roky a staly se jednou z nejvýznamnějších sportovních událostí, které se účastní tisíce sportovců z celého světa. Od roku 1904 dostávají vždy tři nejlepší sportovci v dané disciplíně medaile. V roce 1924 se poprvé uskutečnily také zimní olympijské hry ve francouzském Chamonix. Od roku 1992 se letní a zimní olympijské hry střídají vždy po dvou letech. **Ani v novodobých olympijských hrách nejde pouze o sportovní výkony. Kladou také důraz na rovnoprávnost všech sportovců bez náboženské, rasové a politické diskriminace, podporují demokracii, mezinárodní spolupráci a zásadu fair play.**

Více se o olympijských hrách dozvíte z filmů a materiálů [ZDE](#).

S událostí se pojí i několik **olympijských symbolů** – nejznámější z nich jsou barevné **olympijské kruhy**, které jsou symbolem světa propojeného s olympijskou myšlenkou. Mezi další symboly patří také **vlajka, olympijský oheň, hymna nebo olympijské motto a slib**. Více si můžete přečíst [TADY](#).

Tip na aktivitu:

Poté, co jsme žáky seznámili s historií olympijských her, si můžeme uspořádat **malé „olympijské hry“ ve třídě**: vybereme několik disciplín (běh, skok do dálky, hod míčkem či např. medicinbalem místo koulí atd.), ve kterých mohou žáci soutěžit. Vytvoříme stanoviště a žáci mohou sbírat razítka, pokud disciplínu splní. Můžeme také vytvořit jednotlivé týmy, které budou soutěžit mezi sebou. Nakonec vyhlásíme vítěze.

Pokud bychom chtěli sportovní klání trochu zpestřit, **můžeme se inspirovat starořeckým během těžkooděnců**: zástupci jednotlivých sportovních týmů budou nejprve „obtíženi“ co největším možným množstvím nerozbitných a bezpečných předmětů (oblečení spolužáků, sportovní pomůcky, staré noviny, krabice atp.), které žáci z jejich skupiny najdou v okolí v zadaném časovém limitu (např. 5 minut), a poté vyrazí na start na „opičí dráhu“ – cílem je zdolat trasu co nejrychleji a aniž by poztráceli většinu své „zbroje“. Hodnotit můžeme podle několika kritérií: rychlost, obratnost a vynalézavost při zdolání trasy, nejlepší či nejvtipnější „zbroj“ a podobně.

Ptáme se žáků: *Olympijské hry byly pořádány k počtě jednoho z řeckých bohů. Vzpomenete si kterého? (boha Dia).* Protože ve starověkém Řecku byla většina osobního i společenského života nějak

propojena s řeckými bohy a ani u sportu tomu nebylo jinak, zůstaneme ještě chvíli u tohoto tématu a zkusíme si s žáky zahrát hru **Božské uno**.

Božské uno

- 1) Žáky postavíme do kruhu. Společně si zopakujeme jména řeckých bohů.
- 2) Žáci si budou házet míčem, a ten, kterému bude míč hozen, musí říct jméno jakéhokoliv boha. Nesmí ale říct jméno předchozího boha, musí vždy říct jméno jiného.
- 3) Ten žák, který do určitého časového limitu (např. do 5 s, 10 s) neřekne jméno jakéhokoliv řeckého boha nebo ho řekne špatně, nebo zopakuje to, které řekl předchozí spolužák, vypadává z kola ven. Vyhrává ten, který zůstane jako poslední.
- 4) Snažíme se hrát v co nejrychlejším tempu. Stanovíme si způsob hození, např. vrchem, spodem, jednou rukou apod.

Božská povinnost

- 1) Ke každému bohovi přiřadíme jednu povinnost – aktivitu, např. Zeus šel na prohlídku města – žáci uběhnou kolečko kolem tělocvičny atd.
- 2) Žáci se postaví po tělocvičně tak, aby měli mezi sebou dostatečně místa. Seznámíme žáky s božskými povinnostmi.
- 3) Poté říkáme různé povinnosti bohů a žáci je musí splnit. Ten žák, který si povinnost splete, vypadává z kola ven a může hlídat ostatní bohy (žáky), aby plnili správně své povinnosti. Poslední tři nejvytrvalejší bohové vyhrávají.
- 4) V průběhu můžeme různě zrychlovat či zpomalovat.

POUŽITÉ ZDROJE

[CIT. 2022-06-17] DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN
A CREATIVE COMMONS Z:

OBRÁZKY:

- <https://reckaabeceda.cz/wp-content/uploads/Recka-abeceda.jpg>
- <https://stock.adobe.com/cz/search?k=anthemion>
- https://miro.medium.com/max/1400/1*-VfF2uYObavTdTgPaCTpAg.jpeg
- <https://cdn.w600.comps.canstockphoto.com/greek-key-round-pattern-greek-texture-eps-vector-csp72514344.jpg>
- <https://www.canstockphoto.com/greek-key-round-pattern-greek-texture-72514344.html>
- <https://icon-library.com/png/317153.html>
- <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ipant.games.sunshine&hl=cs&gl=US>
- <https://www.elcomercio.com/tendencias/amor-filosofia-elbanquete-platon-estudios.html>
- <https://www.finam.ru/analysis/newsitem/podderzhat-ili-zarabotat-kakuyu-vygodu-poluchit-strana-ot-turisticheskogo-keshbeka-20210515-11000/>
- <https://etot-prazdnik.ru/wp-content/uploads/2019/11/rozhdestvo-afiny.jpg>
- <https://media.pravoslavie.ru/171131.p.jpg?0.8267723161261529>
- <https://www.freshbites.cz/wp-content/uploads/2020/05/domaci-recky-pita-chleb-ze-spaldove-mouky-uvodni-1350x650.jpg>
- <https://bazaresaz.com/product-category/string-instruments/bouzouki/>
- <https://www.ebay.com/itm/162978965438>
- <https://www.indiamart.com/d-major-academy-music/other-products.html>
- http://kissamoschania.blogspot.com/2010_09_01_archive.html
- <https://cz.pinterest.com/pin/734438651709153798/>
- <https://grecetravelideas.com/wp-content/uploads/2021/01/Oia-Village-Greece-min.jpg>

WWW:

- <http://inbaze.cz/opppr-mosty-ke-skolam/>
- <http://zdravi.upol.cz/soubory/vystupy/metodicky-material-napady-do-vyuky.pdf>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Aristotel%C3%A9s>
- <https://www.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/2014/03/Rectina-kolem-nas-Muchnova-den-latiny-2013.pdf>
- <https://translate.google.com/>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1167-ezopova-bajka-o-vrane-syru-a-lisce?vsrc=vyhledavani&vsruid=O+vr%C3%A1n%C4%9B%2C+li%C5%A1ce+a+s%C3%BDru>

- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1165-ezopova-bajka-o-koni-a-lvu?vsrc=video&vsrcid=ezopova-bajka-o-vrane-syru-a-lisce>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1157-ezopova-bajka-osel-vlk-a-liska?vsrc=video&vsrcid=ezopova-bajka-o-koni-a-lvu>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1311-ezopova-bajka-lev-kocka-a-clovek?vsrc=video&vsrcid=ezopova-bajka-o-chudakovi>
- <https://www.google.com/url?q=https://sites.google.com/site/starovekebajeapovesti/daidalos-a-ikaros&sa=D&source=editors&ust=1621931453697000&usg=AOvVaw1TfSmaLwLI-WbxmfOCwTUJT>
- https://www.google.com/url?q=https://tema.pravopiscesky.cz/tema-basnicky-od-jiriho-zacka-online-367252.html&sa=D&source=editors&ust=1621931441459000&usg=AOvVaw3uwU72k-Fj8kc5_Ds9Jyvif
- <https://www.google.com/url?q=https://reckaabeceda.cz/&sa=D&source=editors&ust=1621931359888000&usg=AOvVaw3xL6aIPNUOFFEaj5wI447h7>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98eck%C3%A9%C4%8D%C3%ADslice>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmsk%C3%A9%C4%8D%C3%ADslice>
- <https://recka-mytologie.webnode.cz/a12-olympskych-bohu/>
- [https://cs.wikipedia.org/wiki/Mytikas_\(Olymp\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Mytikas_(Olymp))
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Solu%C5%88sk%C3%BD_z%C3%A1liv
- https://www.google.com/url?q=https://cs.wikipedia.org/wiki/%25C5%2598eck%25C3%25A1_mytologie&sa=D&source=editors&ust=1621931558961000&usg=AOvVaw1Nh5YgfKCMuNd3ZP-crrcVm
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_ostrov%C5%AF_%C5%98eck%C3%A1_Podle_rozlohy
- <https://www.google.cz/maps/search/%C5%99eck%C3%A9+ostrovy/@37.7156975,19.4405138,6z/data=!3m1!4b1>
- <https://www.google.com/url?q=https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/%23bedynky&sa=D&source=editors&ust=1621931615630000&usg=AOvVaw0Mx0LCxaSi8bk9phFm8h-d>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Starov%C4%9Bk%C3%A1_%C5%99eck%C3%A1_keramika
- <https://docplayer.cz/6116725-Keramika-starovekem-recku.html>
- <http://vytvarne-namety.cz/index.php/fantazie/92-rocni-obdobi/jaro/509-jarni-obrazky-z-mod-eliny>
- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sko%C5%99ice>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pita>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tzatziki>
- <https://www.google.com/url?q=https://cs.wikipedia.org/wiki/Dip&sa=D&source=editors&ust=1621932607989000&usg=AOvVaw3AcMb5yW00PhDQPxTxNVzl>
- <https://regiony.rozhlas.cz/hit-letosniho-silvestra-rychle-recke-pomazanky-od-sefkuchare-martina-machacka-7418545>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Balk%C3%A1n>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Chalkidiki>

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Solu%C5%88sk%C3%BD_z%C3%A1liv
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Velkomoravsk%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Staroslov%C4%9Bn%C5%A1tina>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlaholice>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Pavel_II.
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Patron#Sv%C4%9Btci_jako_patroni
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Morava>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Den_slovansk%C3%BDch_v%C4%9Brozv%C4%9Bst%C5%AF_Cyrila_a_Metod%C4%9Bje
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Cyril_a_Metod%C4%9Bj
- https://www.youtube.com/watch?v=V8bUPNE1mhg&ab_channel=TempelisDrakos
- <https://lyricstranslate.com/en/elefant%C3%A1ki-%CE%B5%CE%B-B%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B9-little-elephant.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=UHa91Tk5hDw>
- https://www.youtube.com/watch?v=-Vk3giBUFM&ab_channel=SholiMusicFoundationHoly-ArchdioceseofAthens
- https://www.youtube.com/watch?v=CUR8xfEWAEU&ab_channel=SholiMusicFoundationHoly-ArchdioceseofAthens
- https://www.youtube.com/watch?v=Qu2HTAF3tfl&ab_channel=MrD.
- https://www.youtube.com/watch?v=ir6zNw1Ie84&ab_channel=%CE%9A%CE%A9%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%91%CE%9D%CE%94%CE%A1%CE%9F%CE%A3
- https://www.youtube.com/watch?v=FKydGnOHJzQ&ab_channel=GreekMusic
- <https://www.kalimera-recko.cz/recke-svatky-a-tradice/>
- <https://leco-ostrava.cz/clanek/65/5-veci-ktere-ochutnat-v-recku>
- <https://www.sport.cz/clanek/olympiada-olympijske-symboly-1789667>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/10211-staroveke-olympijske-hry-jak-to-zacalo?vsrc=kapitola&vsruid=olympijske-hry>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/vybrane-kapitoly/olympijske-hry>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

